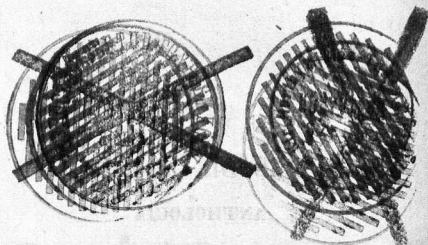

R₁

1637

1838

Zsebkönyvtár.

MAGYAR IRÓK'

R E M E K E I.

MÁSODIK KÖTET

ANTHOLOGIA

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY' MUNKÁIBÓL.

KASSÁN.

N y o m t a t t a W e r f e r K á r o l y.

1836.

ANTHOLOGIA

C S O K O N A T

VITÉZ MIHÁLY

m u n k á i b ó l.

MÁSODIK KÖTET.

KASSÁN.

Nyomtatta Werfer Károly.

1836.

ARTHOLOGIA

ARTHOLOGIA

VITEX BIRALIS

in un libro

VITEX BIRALIS

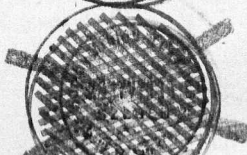
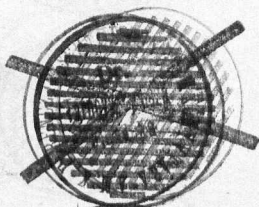
1855

ARTHOLOGIA

1855

VEGYES

KÖLTEMÉNYEK.

TOGLAAT

1844

1844

1844

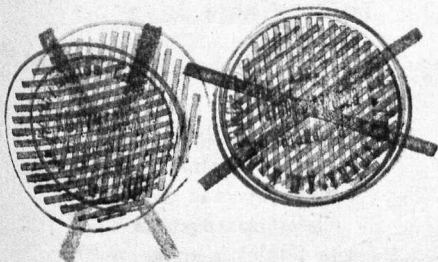
1844

BÉKAEGÉRHARCZ

HOMERUS'

BATRACHOMYOMACHIÁJA

UTÁN.

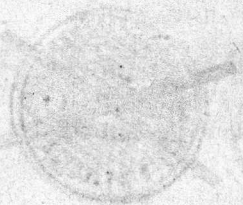

THE AFRICAN

CONTENTS

BY THE EDITOR

1877

FELFOHÁSZKODÁS.

Míg elkezdeném énekem,
Instálom a' Musámat,
Pindusi dohánnyal nekem
Töltse meg a' pipámat ;
Hogy kezdhessek énekembe,
Mellyet minap hevertembe'
Firkáltam a' térdemen.

ELSŐ PIPA DOHÁNY.

Az egérprincznek a' békakirályal való esmeretsége és halála.

Ama' rettentő lármának
Kezdek leírásába,
Fegyverek hogy ropogának
Mars' szörnyű csatájába' ;
Mikor, mint a' földtől nemzett
Hatalmas óriás nemzet'
Granatéros serege,

Úgy rohant az egereknek
Hatalmas armádája
A' békákra, bár ezeknek
Sűrűn tüzelt puskája.
A' mint láttam a' novákban,
Irva a' hadi actákban,
Igy volt első kezdete:

Egyszer az egér, nem jutott
Hogy a' macska' körmére,
Szomjan egy nagy tóhoz futott,
'S annak külső szélére
Szakállát leeresztette,
Édes vizét hörpölgette,
Egész gyönyörűséggel.

Meglátván ezt egy körmös hal,
Igy szóllítá meg: »Bon jour!
Kérem egész barátsággal,
Hol lakik és ki az úr?
Gróf, burger, paraszt vagy nemes?
Mert ha hozzám lesz érdemes,
Ajánlom barátságom'.

»Én princz Vizignátus vagyok,
E' nagy tónak királya,
A' vitéz békahadnagyok'
Hatalmas generálja,
Enyém, mint örökös úré,
Haereditario jure,
Vízvári birodalom.«

»Hogy a' koronát második
Peleus fejére teszi,
Két hétre megházasodik
'S feleségül elveszi
Madame Vizellősi Sárát,
A' ki bírta Mocsár' várát,
'S ettől nemzett engemet.«

»Én az urat nagymarsalnak
Gondolom természetből,
'S ha szemeim meg nem csálnak,
Tám királyok véréből?
De, kérem alázatosan,
Beszélje el világosan
Genealogiáját!«

Orrát fejét megvakará
Psicharpax bosszúsággal,
'S nagyot köpvén, így szólla rá,
Királyi méltósággal:
»Felségedet megkövetem;
Nemzetségem' 's eredetem'
Valljon miért kérdezi?«

»Esmerik azt az egerek,
Esmerik az istenek,
Tudják a' linczi schusterek,
Engem' kik nemzettenek;
Van e Im-Hoff-ja, vagy jár e
Felségednek tituláré
Kalandozója Bécsből?

»Én vagyok király Psicharpax,
Ezen néven hetedik,
Születésem nagy Troxartax'
Vérével dicsekedik ;
Anyám, kit a' gözű nemzett,
Hatalmas királyi nemzet
Volt: Donna Lisztnyalóczi.«

»Szült engem pompás lyukában,
Mint rang hozta magával,
Pólálván selyemrongyában,
Tartott almacsutkával ;
A' mivel csak bír egy donna,
Piskóta, avas szalonna,
Dió 's füge elég volt.«

»Barátságot felségeddel
De miként köthetnék én?
Holott egész gárdéjével
Lakik a' víz' fenekén,
Én pedig az embereket
Nem hagyhatom, mert ezeket
Kell énnékem dézmálni.«

»Tudom én, hol kell keresni
A' kenyért a' fiókban,
'S hol kell jól felporczogtatni,
A' mákos kalácsokban ;
Hol tartják a' sódorokat,
És a' töltött galambokat,
'S a' jó kúnsági sajtot.«

»Hát a' fáin posztpászokat, —
A' fáinkot és csőrögét,
A' herczegi szakácsokat
Dicsérő sok csemegét,
Mellyet borssal 's foghagymával
Pánizálnak parádával,
Az úriás vendégek?«

»Az ütközetről kudarcczal
Soha vissza nem tértem,
Az ágyuknak álltam arcczal,
Soha pardont nem kértem ;
Nem régiben nyertem eztet
A' kettős arany keresztet,
Jerusalemi hadban.«

»Vitéz ellenségek bátor
Életemre törjenek ;
Szívem mégis mindig bátor,
'S könnyen meg nem rettenek ;
Egy embertől még nem félek
Hogy megöljön, a' míg élek,
Bár hústorony legyen is.«

»De mégis vagy két ellenség
Énnékem nagy kárt teve,
Az egyik hatalmas felség
Monsieur ölyv a' neve ;
A' másik már nagyobbacska,
A' neve madame de macska,
E' kettőtől rettegek.«

»Még egy ellenségem vagyok,
Ez már siket és néma,
Ez egy kis fa-festung 's nagyon
Fortélyos stratagema;
Háj van fűzve a' kapura,
'S ha bémegyek, a' vár' ura
A' padlást rám szakasztja.«

»Nem kell nékem tök, káposzta,
Sás és békák' lencséje,
Elmaradhat az ebhözta
Sok hitvány csemegéje;
Nem kell nékem gyékény, káka,
Mellyet terem Bajom, Zsáka,
Ez felségtek' étele.«

E' szókra víg nevetéssel
Megnyitván ajakait
Vizignát, egy kis késéssel
Igy kezdette szavait:
»Uram! te sokkal kérkedel,
Igen nagyon dicsekedel
Erőd- 's hasadra nézve.«

»Nékünk a' nationalis
Industria azt tette,
Hogy, mint az Anglusoknál is,
Birodalmunk' vetette;
Élünk vízen és szárazon,
Mind ezen, mind pedig azon
Egyaránt kereskedünk.«

»Mindenünnen gyűl a' sok kincs ;
Gazdagodik országunk,
Egy heverő hazafi sincs,
Mutatja a' nadrágunk ;
Már mi is a' világeből,
Mint Görög a' Magyaréből,
Farkasbundát vehetünk.

»Járnak fahajszín' dolmányban
Minden előkelőink,
Talpig drága zöld bársonyban
Minden kereskedőink ;
Schol sincs a' banderium,
Melly — pro salute civium
Agyon tánczolta magát.»

»Ha úgy tetszik felségednek,
Hogy ezeket meglássa,
Leszek Anchiseasségednek
Mingyárást Aeneasa ;
Én béviszem a' hátamon,
De tartódzék a' nyakamon,
Hogy hasa fel ne ázzék.»

Ezt mondván, legugyorodik
A' tó' alsó partjára,
Felsőge felkuczorodik
Collegája' hátára ;
Feltüzvén bodros tászliját,
Kezébe fogja czafliját
Felsőges tragerjának.

Nagyot kurjant: »Jubilate!«
Bőréből majd kiszalad,
Látván, hogy illy delicate
Úszik, 's a' part csak halad;
Kiáltozza: »Vivát! Vivát!«
Kivévén egy perspectivát,
Látja, hogy már jól be van.

De, hogy kezde a' vizekbe
Lejebb lejebb süllyedni,
Két szeme lábbad könyekbe,
'S elkezde keseregni,
Már úszását nagyon bánja
'S Vizignátnak nem kívánja
További szolgálatját.

Reszket neki keze lába,
Mint a' fagyos kocsonya,
Nyögve néz a' tó' partjára
Eszébe jutván honja;
Farkát hosszan lebocsátja,
Hogy mint evedző lapátja
Segítsen a' vizeken.

De hasztalan! a' habokat
Mind jobban kezdi nyelni,
»Mord! Rettung!« kiáltja sokat,
Senkit sem hall felelni;
Hiába kap mindenfelé,
Rugja magát hátra 's elé,
'S végre így fakada ki:

»Nem így vitte ám a' bika
Europát Cretába,
Mint engem ez a' gaz béka
Residentiájába.

Ördög vigye palotádat,
Vízbe zárt Venetiádat,
Már ez nem politia.«

Hát egy kígyó kitsuszamla.
Tüzelt szeme pillája,
A' fején felül csillámla
Nemzeti kokárdája;
Ezt meglátván a' kákába',
Mind a' kettő — — —

— — — —
Vizignát a' tó' fenekét
Érvén, magát elrejté;
Hogy ő egy király gyermekét
Ölné meg, elfelejté;
Bújván a' tónak mélyére,
Megszabadult szerencsére
Ebek' harminczadjától.

Ő pedig maga maradván,
A' mint csak lehet úszik,
Ujait öszveszorítván,
A' vízen hanyatt csúszik;
'S látván, hogy el kell patkolni,
Bús hangon kezdé danolni
A' Rákóczy' nótáját.

Néha magát felrugdalá
A' vizek' tetejére,
Majd ismét süllyede alá
A' tónak fenekére ;
Bár akár mint próbálgatja,
De el nem távoztathatja
Még is lucskos halálát.

Egy angulus rock volt nyakába',
Bő mint a' japonika,
Dugva vala kaputjába
Poësis 's rhetorica ;
Ez volt legnagyobb terhére,
'S lehúzáván a' víz' mélyére,
Végre így kiálta fel:

»Vizignát így kell csinálni,
Ez é a' jus gentium?
Hundsutnak fog declarálni
Ezért a' synedrium ;
Ezt a' vén atyák jól látják,
Ezért fejedre bocsátják
Tüzes anathemájok'.«

»Nálam erősebb nem valál
A' szárazon, hitetlen !
Azért, hogy most így megcsalál,
Nem maradsz büntetetlen ;
Ne félj, még bosszút fog állni,
Siklóson fog captiválni
Ez egerek' serege.«

MÁSODIK PIPA DOHÁNY.

Mind a' két részről való országgyűlés.

Ezt mondván, meghaláloza,
Már véres tajtékot túr;
'S épen ott karazéroza
Oberster Pörcznyali úr:
Elmereszti szemét száját,
Elbocsátja szép dámáját
'S az aulának hírt teszen.

Kik beszédén ott valának,
Méreggel eltelének;
Mingyárt egy ország' nagyának
Illy jelentést tevének:
Hirdesse ki a' diaetát
'S mindenfelé gyors stafetát
Küldjön a' statusokhoz.

Nékik illy jelentést tégyen,
Hogy helye diaetának
Troxartasnak háza légyen,
A' Psicharpax' atyjának;
Ki már szerencsétlen épen
Lebegett a' tófenéken,
Elnyúlva 's megmeredve.

Hogy pedig ad sextam Maji
 A' rendek bégyülének,
 Az ország' tarka bandáji
 Velek felérkezének :
 Mingyárt az ország' nagyait, —
 A' had' környülállásait
 Elhagyván, — más gond főzte.

Öt hétig dévánkozának
 Az egéri hit felett,
 De a' sok mendemondának
 Egy szálnyi haszna se' lett ;
 Troxartas végre felállta,
 Hatalmasan perorála
 Utoljára ekképen:

»Hatalmas rendek ! jóllehet
 A' kár engem illete,
 Ellenségem nékem lehet
 Csak a' békák' serege ;
 De egy kron-princz' megölése
 A' közjónak megsértése,
 'S publicumra tartozik.«

»Három fiam volt nékem már,
 Mind a' hármat megölék,
 Az egyiket ama' favár
 Által széllyeldörzsölék ;
 Másként veszett el másikja,
 A' kannibálok' kaczikja
 Macska úr evé meg azt.«

»A' harmadik, ki anyjának
'S nékem is kedves vala,
Most az egész hazájának
Bánatjára meghala ;
Mert Vizignát úr megcsalá
És az átkozott tó alá
Fojtotta hitetlenül.

»Azért kérem a' rendeket,
Fegyverbe öltözzenek,
Készítsék regimentjeket,
Menjünk haddal ellenek ;
Senkinek nem lesz panasza,
Tele a' bellica cassa,
'S az armamentarium.«

Igy buzdítja a' sessiót,
'S ez nagy hanggal pengeti,
Hogy ő igér négy milliót,
A' köznép megfizeti ;
A' fő hadi ministernek
Concredálják a' fegyvernek
'S holmi egyébnek gondját.

Felfegyverkezik fejenként
Az egész militia,
Contrahálja seregenként
Magát az armádia ;
Velek a' sok társzekerek,
Sokféle rendű fegyverek,
Puskák , ágyúk , mozsarak.

Aztán a' Nyírbe küldének
Egynehány legényeket,
Kik a' seregnek szednének
Posztót és egyebeket;
Ezek sok dámának 's úrnak
Selymét elrágván, montournak
És zászlóknak elvivék.

Tollsíp vala trombitájok,
Dobjok bőrből készüle,
Egynehány tő a' szablyájok,
Ez dámáktól kerüle;
Kalapjok szép makktokokból,
Tarka pillangószárnyakból
Volt kötve bokrétájok.

A' félénk dragonyosoknak
Dióhaj volt melleken,
A' vidám bakkancsosoknak
Megymag volt lábfejeken;
Szép volt cavalleriájok,
'S mindnyájoknak paripájok
Volt egy egy szuka egér,

Bajuszokat kipedrették
Holmivel huszárosan,
Nadrágjokat felkötötték
'S kardjokat magyarosan;
Ezzel a' trombitát 's flótát
Fúván, a' mohácsi nótát
Hangoztatják bússzóval.

Hányják vetik az eszeket,
Vagynak mind in anxio,
A' hadi ministereket
Kérdik, kell hány millio?
Egyszersmind az ellenséges
Nemzet ellen nevetséges
Beszéddel prophetálnak,

Hallván avanciroztatni
Annyi sok regimentet,
Vizignát kezdi hívatni
A' nemzeti conventet;
Bé is gyűl a' sok clubbista,
Ki mint hajdan novellista
Tudta a' politikát.

Azonban gróf Nagy-Kákai
Bélép a' palotába,
Ez lakott az ágyaljai
Troxartasnak házába';
A' békeség' idejében,
A' béka nemzet' képében,
Ambassadeur vala ott.

Ezt mint ellenség' követét
Elküldék királyához,
Hogy tudósítsa nemzetét,
'S készüljön a' csatához;
Ki felállván nagy pompával,
Troxartas király' szavával
Igy szóllott a' conventben:

»Hatalmas béka-nemzetek,
A' hazának képei,
Véres haddal fenyegetnek,
Az egerek' rendei ;
Engemet haza küldének,
Hogy a' mit ők végezésnek,
Jelentsem meg tinéktek.«

Hallván ellenséges czélját
A' Troxartás' népének,
Felgerjeszté a' haragját
A' clubb' kevély lelkének ;
Felháborodva zugának,
Mint a' — — halálának
Hírére a' Magyarok.

Hogy a' vád mind Vizignátra
Jobban jobban tüzele,
Látván hogy nincs egyéb hátra,
A' conventben felkele ;
Generalissimus ranggal
Bírván , méltóságos hanggal
Igy kezdé kuruttyolni :

»Barátim ! hát már az oka
Annak Vizignát vala,
Hogy az ő rút királyok a'
Tónak vizébe hala ?
Nem tudván úszni , valóban,
Ezen nagy mocsáros tóban
Nem csuda, ha elmerült.«

»Most már az ő emberei,
Látom, engem okolnak;
Azért a' nemzet' képei
Árulással vádolnak,
Hát a' mit egy nagy tó csinál,
Annak már egy hazafinál
Kell az okát keresni?»

»De tudom én, csak várjanak,
Mit kell csinálni velek,
Hogy mind megbolonduljanak
Amaz Achitophelek;
Én velem egyet érthetnek,
Ha úgy tetszik, a' nemzetnek
Bölcs 's hatalmas képei.«

»Gyűjtsük öszve a' sereget,
Fegyverbe öltözzenek,
Mindenütt a' tópart mellett
Vonjunk cordont ellenek;
Erősítsük a' grániczot,
A' mozsarat és haubiczot
Kettőztessük várunkon.«

»Mihelyt népünkre rontanak
És határunkhoz érnek,
Verjük meg, rajta! fúljanak
Öszönébe a' vérnek;
Verjük meg győzödelmesen,
Hogy haza egy se' mehessen
Épen fegyverünk elől.«

»A' kiket hadi foglyokká
Teszünk ezen csatában,
Legyenek új polgárokká
Az új republicában;
Ha négy öt krajczárt találunk
Zsebjekben, jó lesz az nálunk
A' nemzet' fundusának.«

Felkiált a' clubb vivattal :
»Éljen a' nemzet! éljen!
Éljen a' had Vizignáttal!«
Kettőzteti kevélyen.
Azután a' sok Barrère
A' convent' ítéletére
Más holmiket említett.

Végtére egy, a' többeknél
Okosabb, most felállta;
»Eddig,« úgymond, »mindeneknél
A' halnyelv vigeála,
Kárára egész hazánknak,
Nemzeti polituránknak
Nagy hátráltatására.«

»Hanem anyai nyelvünket
Vegyük bé a' hazában,
E' segíti nemzetünket
Kipallérozásában.«
Erre sokan ráállának,
Látván hasznát tanácsának
Ezen okos embernek.

Sokan a' tudatlanok is
Ellenére szóltnak,
Bár a' halnyelven magok is
Imígy amúgy tudtanak ;
De csakugyan rámenének
Hogy már vég búcsút vennének
Ez idegen halnyelvtől.

A' belső rendeléseket
Hogy a' gyűlés megtette,
A' hadi fő vezéreket
Készületre készítette ;
Azért a' convent' szavára
Mind felkészül a' csatára
Az egész béka-gárda.

Truppan áll az egész sereg
Zöld és veres ruhában,
A' nemzeti nóta pereg
Kuruttyoló szájában,
Talpig jól készült fegyverbe'
Béállának az ezerbe
A' buzgó hazafiak.

Vizignát a' trombitára
Seregét békerengi,
Zörög, ropog dob' módjára
A' rezgő alkekengi ;
Buzdúl itt a' béka-gárda,
Lobog fején a' kokárda,
Félre nyomja kalpagját.

A' határon táborjokat
Körülsánczolták mélyen,
Belől csörgetik kardjokat
'S puskájokat kevélyen ;
Bár belől szívekbe' fáznak,
De vitéz tűzzel szikráznak
Kivül jó Champagnitól.

A' lármától megrendüle
Jupiter' palotája,
A' serbedlige feldüle,
Lehulla az órája ;
Nem nyughatik már ezektül,
A' feleségén keresztül
Leugrik az ágyáról.

Lenéz, látja fegyveresen
A' Vizignát' seregét,
Földhöz csapja nagy mérgesen,
Singes háló süvegét,
Mellyre szörnyű szélvész omla,
Csaknem ég föld öszve romla,
'S jó hogy elmosolyodék.

Egyet csendít, a' szobába
Mercurius bémegyén :
»Menj, mondjad, tíz óra tájba'
Minden isten itt legyen.«
Elmegy Mercur, 's az istenek
Mind egy lábíg felgyűltenek,
Reggeli templom után.

Ekkor nékik megmutatja

A' szörnyű sokaságot,
Velek rendre csudáltatja
E' nagy hatalmasságot;
Millyen az Óriásoknak,
Avagy a' Centaurusoknak
Rettentő nagy táborok.

Kérdi nyájas mosolygással,
Mellyre a' föld megéle,
'S még a' vaczkor is rakással,
Fügévé válik véle,
Mellyik akarna lemenni,
És segítségére lenni
Valamellyik tábornak?

A' többek közt Minervához
Igy szólla megölelvén,
Szakállát gyenge állához
Nyájassággal dörgölvén:
»Hát te, leányom, leszállasz,
Segítségére kiállasz
Az egész armádának?»

»Mert a' te templomodba' is
A' magyar nemeseknél
Alig lehet látni ma is
Egyebet egereknél,
Még a' szent Musáknak rakott
Egy két templomba' sem lakott
'S lakik egyéb egérnél.«

»Atyám!« így felele Pallás
Jupiter' tanácsára,
»Nem tetszik ez a' javallás,
Nem állhatok szavára;
Nékem igen nagy kárt tettek,
Selymet mindent öszveettek
Templomomba' ők nekem.

Öszverágták szép sleppemet,
Mellyet szőttem selyemből;
Kipusztítottak engemet
Már minden költségeből,
Ha meg nem adom a' selyem'
Árát, rólam a' pendelyem'
Rövid időn lehúzzák.

»De ezzel semmit sem mondok
A' békáknak hasznára,
Mert ők csak olyan bolondok
Először 's utoljára;
Hogy a' hadban elfáradtam,
Miattok el nem alhattam
Ki világos virradtig.«

»Segítségekre hozzájok
Le se' menjünk, istenek,
Hogy éles kardjok 's szablyájok
Meg ne sebesítsenek;
Mert vakmerők a' stacion,
Bár egy egész bataillon
Isten menjen ellenek.«

»Innen legszebb lesz nézni a'
Magas égből reájok,
Bátran, mint most a' — a
Hadra némelly királyok.«
Nagy complimentet vágának
Az istenek 's felhágának
Az ég' kéménye mellé.«

HARMADIK PIPA DOHÁNY.

A' esata a' nevezetesebb történetekkel.

Hát egyszer a' trombitákat
Elkezdik harsogtatni,
A' dobokat és flótákat
Nagy lármával kongatni;
Jupiter is a' csatára,
Ráütvén a' pap' tyúkjára,
Jelt ad a' kémény mellől.

Elsőben is kimozdúla
Báró de Grand Brekeke;
Mingyárt ellene indúla
Nyalnádtői' serege;
Sem ez, sem az meg nem retten,
Bátran vívnak mind a' ketten,
A' vezérek kiállnak.

Öszvecsapnak. Grand Brekekit
Nyalnádtői levágja,
Grand Brekeke megharagszik,
A' tromfot visszavágja;
Ötször vették egymás' nyakát,
Ötször mondtak jó éjtszakát
Mind ketten az életnek.

Végre de Grand Brekekének
Hatalmas csapására,
Nyálnádtői életének
Jutott vég órájára ;
Mikor a' feje leesett,
Gondolkozván egy keveset,
Csak úgy nézett utána.

Erre megbúsult szívében
Üregjári, hevesen
Kiáll, 's oberster Krötebe
Üti kardját mérgesen ;
Kröte nemes lelkű vala
Szégyenletébe' meghala,
Hogy rajta illy stich esett.

Kröte' szomorú halála
Döbretét orron üté,
Egy pár pisztolt vala nála,
Azt megtöltvén elsüté ;
Azzal fő hadnagy Csuprait,
Ki biztatta pajtásait,
Agyon lövi vitézül.

A' mint az avantgardének
Igy folytatnak csatái,
Mind együve érkezének
A' nagy sereg' osztályi ;
Bezzeg ekkor volt a' mi volt,
Ijedtében az is megholt,
A' kin semmi sem esett.

Ekkor a' kenyérmezei
Bán vitéz seregével,
Bévág a' békák' rendjei
Közé nagy vitézséggel ;
Marsal Crieu két regiment
Vasasokkal ellene ment,
Igen kemény tűz alatt

Ez a' Crieu egy oktalan,
De nagy szájú úr vala,
A' hazának egy hasztalan
Hasnál mást nem hizlala ;
Nálunk is vagynak olyanok,
Kik nagy szájuk 's tudatlanok,
Csak hasokat hizlalják.

Crieu kezdé nagy lármával
Csúfolni ellenségét,
De a' bán is szablyájával
Megnyomá kevélységét ;
Mert rávágván köldökére,
Kiomlott a' föld' színére
Bélével együtt hája.

Bufó, Crieu' adjutantja,
Látván estét urának,
Megáll, sárkányát felrántja
Mérgesen puskájának ;
Üregjárira rásüti,
'S szép bokrétáját leüti
A' halálos golyóbis.

Igy hala meg Üregjári
Csillaga hazájának,
Kinél a' földnek határi
Bölcsébbet nem tartának ;
Ez nem bálban nevededett,
Mint sok elnémetesedett
Magyar nemes úrfiak.

Üregjárinak halála
Bufónak káros leve,
Mert meglátá, mit csinála
Nyalnádtói eleve ;
Bufó' fejét elragadá,
És sok kérésére adá
Vissza szegény Bufónak.

Major de Szűk megpillantván
A' Bufó' harminczadját,
A' tó felé elillantván,
Oda hagyá századját.
De míg ő a' tóba' fered,
Néki is utána ered
Nyalnádtói lóháton.

Ott a' tóban általvervén,
Megölé dárdájával,
Most már a' parton hevervén,
Elnyult kövér hasával,
Mellyet sok jobbágyok' zsirja
Hizlalt, mint Klimius írja
Sok honi földes úrról.

Markászó fő kapitánynak
Ekkor látták csatáját,
Elvette gróf Túródványnak
Pixisét és óráját ;
Hogy madame de Grenouillnak
Ha vidámabb idők nyílnak,
Megnyerhesse egy csókját.

Más részről az ellenséget
Mézvájó rettentette ;
Hogy a' szörnyű veszteséget
De Roso észrevette,
Hazafut a' szállására,
Rá bizván de majorjára
Az egész kompániát.

Ez Szaladfüszt, egy nagy szájú
Tokos marsalt levága,
Bátor nagy familiájú
Princz vala ő nagysága ;
Sok honi köz emberekből,
Mint az illy gyáva lelkekből
Jobb katona lenne ám.

Elég , hogy princz Szaladfüsznek
Illy véletlen halála,
A' pór sógor egereknek
Rémülésekre vála ;

— — — — —

Elhajigálták zászlójok,
S szaladtak szerte széllyel.

Látván ezt gróf Deszkarági,
Egy nagy vitéz generál,
Hogy már a' belsőországi
Nép is mingyárt retirál,
Biztatja a' széledőket,
Jól összeattáztván őket,
Visszaüzi mérgesen.

Gróf Blatorszki ott cserkésze,
Hogy neki gátot tegyen;
Deszkarági rá se' néze,
Farba rugja 's elmegyén:
Blatorszki most azzá leve,
A' mi volt hajdan eleve
Századok előtt neme.

Tót Blatorszki púpos vala,
Rekett torkú és siket,
Hét lyukra folyt az oldala,
Szú ette mindeniket;
A' nevét maga kezével
Le nem tudta írni, mivel
Kondás volt az apja is.

Mégis kapitánnyá leve,
Mert száz aranyat kapott,
Ezen vitézséget veve
Egy ilyen ütött kapott.
Meg van az országszerte már,
Hogy pénzért egy gyáva számár
Azzá lehet, a' mi nem.

Oberster Monsieur de Túrjitt
Sergét bejebb vezeti,
Lábon kapja Pecsényésit
'S a' tóba belé veti ;
Ekkép' szegény Pecsényésit,
Megvetvén a' könnyörgésit,
Belé fojtja a' tóba.

Báró Morzsakapó álla
Bosszút a' megholtakért,
Ötven nyakat lekaszála
'S vága le egy vén nyakért ;
Limonnót a' többek között,
Bár eleget esedezett,
Vitézül megfricskázta.

De meglátván ezt messziről
A' Limonno' testvére,
Ragad a' tónak széliről
Egy csomó sárt kezére ;
Morzsakapóhoz megy azzal,
'S hozzá csapván egy halmazzal,
Szinte megvakította,

Amaz méreggel megtelvén
Csaknem a' földre bukott,
De a' partról felemelvén
Egy ott hevert ladikot ;
Limonnóhoz hozzá sujtá,
Ki magát hanyatt elnyujtá
A' porba' öszvezúzva.

Hanem Cnisseur bosszút áll
Morzsakapón érette,
Mert vele szembe kiszálla
'S fejét elcsippentette ;
Ki hogy fő nélkül maradott,
Fejét megcsóválván, adott
Egy keserves adieut.

Magrág únván a' had szagát,
Félre méne peselni,
Ellövék gatyamadzagát,
Courage azt elszívelni ;
De végtére eljajdúla,
Mind két lábra megsántúla
'S bukik egy mély árokba.

Vigyázz hát, bár hátul kesely
Légy is, vigyázz magadra,
Minden bolond helyt ne peselj,
Mert gatyamadzagodra
Rá találnak pecczenteri,
Pedig jó ám azt féltetni
Emberséges embernek.

NEGYEDIK PIPA DOHÁNY.

A' csata nagyja és kimenetele:

Maga Troxartas álla ki
Utoljára a' gátra,
Egy töltött pisztolyt húza ki,
Rálöve Vizignátra,
Ez is elsüti puskáját,
De, elhullatván kováját,
Csötörtököt kiáltott.

Próbálgatja százszerezen,
De mégis el nem csattan;
Troxartas pedig mérgesen
Szeme eleibe pattan,
Kirántja éles szablyáját,
'S a' Vizignát' tomporáját
Véle jól meghasítja.

Bezzeg Vizignát sem véli
Már a' dolgot tréfára,
A' tó' fenekét szemléli,
Fut sántán a' partjára;
Nyomúl Troxartas utána,
Már egész zsákmányt kívána
Tenni gonosz lelkéből.

De Donno oda nyargala,
Hogy a' dolgot megsejté ;
Vizignát bár sánta vala
Elfut 's magát elrejté.
A' míg Donno sok csapással
Vívik maga Troxartassal
Ő addig odébb állott.

Míg Mars a' véres csatának
Dühös fegyverével öl,
Sok ezerek elhullának
Addig mind a' kétfelől ;
A' tó vérrel veresedett,
Az egész mező eltelelt
A' sok száz holt testekkel.

Az egerek novájokban
Róla akkép' íranak,
Hogy a' békák' táborokban
Nyolcz ezeren valának,
Kiknek a' hadban lett végek,
Pedig az ő veszteségek
Másfél százra sem megyen.

A' békáknak újságai
Ellenben így íranak,
Hogy az egerek' holtjai
Tíz ezeren valának :
Ők pedig , bár meggyőzettek,
Mégis többet nem vesztek
Mindössze is ezernél.

Az alatt gróf Börrágódi,
Az egész alföld' bánja,
A' belsőországi hadi
Sereg fő kapitánya,
Vitézeivel eljőve,
'S még messziről reá löve
A' küzködő békákra.

Ennél vitézebb vezére
Nem volt az egereknek,
Most tehát segítségére
Elérkezhén ezeknek,
Beléjek új erőt ada,
'S a' békaság megszalada
Nyakra főre előlök.

Akkor a' Mars' unokája
Állván a' tó' partjára,
Esküdvén, assecurálja
Mennyre, földre 's magára,
Hogy elállván minden útját,
Egész czudar perepútyát
Eltörli a' békáknak.

De véghez is vitte volna,
Vitéz lévén, szándékát,
Ha Jupiter hagyta volna
Már a' szélllyelvert békát.
De megszánván szegényeket,
A' bámuló isteneket
Végre így szóllítá meg:

»Collega uramék! mennykő
Nagy dolog ez, úgy e hát?
Isten engem! ez a' ficzkó
Mind megeszi a' békát;
Ebugatta kis scythája,
Magamnak, is hogy reája
Néztem, rezgett a' szügyem.«

»No csak hát, Mars fiam uram,
Menjen le kend hozzájok,
Hagyd bodorodjon a' békák'
Lenyomult bokrétájok.
Pallas czuczám! őkemével
Leballaghatsz, egy erővel
Virgázzátok fel őket.«

Erre az egész palota
Felzendült, 's az istenek
Neki, minthogy nagy despota,
Nagy nichtsszel felelének.
De Mars szólla végre belé
'S Jupiternek ezt felelé
Nagy categoriával:

»Oh Jupiter! sem Pallasnak,
Sem Marsnak vitézsége
Nem használhat, 's a' romlásnak
Még azzal nem lesz vége,
Ha csak mi mind le nem szállunk,
Bőrrágódinak nem állunk
Tűzzel vassal ellene.«

»Vagy ha tüzes mennykőveid?
Nem hullatod ellenek,
Mellyekkel ellenségeid
Hajdan megverettenek,
'S a' mellyekkel Enceládot
És a' több reád támadott
Titanokat leveréd.«

Igy szólla Mars, 's leszállani
Az istenek nem mernek;
Hanem mennykövet haj'tani
JavaslákJupiternek.
Ki is ezek tanácsából,
A' nadrág' hasítékából
Kihúz egy nagy mennykövet.

Hát mihelyest ezt kivette
Nadrág' hasítékából,
Az ülete olly' felette
Nagyot durrant hátulról,
Hogy az egybe gyült istenek
Egészen elszédültenek,
'S befogták az orrokat.

Kivált az istenasszonykák
Elsikolták magokat,
Hogy majestasát meglátták,
Eldugták szemhéjokat;
De a' dugást úgy intézték,
Hogy újaik közül nézték,
Mint leányaink szokták.

A' békáknak 's egereknek
Seregi megrettentek,
Soká volt, hogy félelmeknek
Álmából felserkentek;
De nem szünt meg Bőrrágódi
Sorra nyakazni a' hadi
Tűzre termett békákat.

Ez el is vesztette volna
Örökre a' békákat,
Hogyha meg nem szánta volna
Jupiter e' párákat;
Elküldötte segítségre
Ki a' tó mellékről végre
A' békák' szomszédjokat,

Ezek oldalaslag mennek,
Csontból vagynak egészen,
A' mellekből tekingetnek,
Nyakok egy srófot téssen;
Csillagzik a' csont hátakon,
A' két hátulsó lábakon
Egy egy guillotine vagyon.

A' békákkal egy házúak,
Velek szoktak mulatni,
Két szeműek, nyolcz lábúak,
Kézzel meg nem foghatni;
Ezeket pedig rákoknak
Nevezik a' Magyaroknak
Minden lexiconjai.

Ezek hát az egereknek
Elvagdalák farkokat,
Elmetélték szegényeknek
Kezeket és lábokat ;
Mellyre ők megfélemlének,
Hanyatt homlok sietének
A' csatahelyről haza.

Már csaknem elnyúgovának
A' nap' fényes lovai,
Tüzes postillionjának
Enyészvén sugárai ;
Hogy az egek borulának,
'S ezen egy napi csatának
Ekképen leve vége.

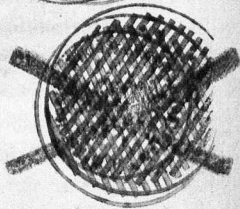
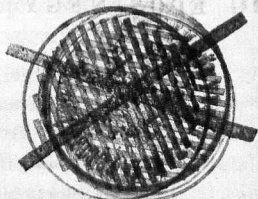
Nékem is fogytig kiégett
A' dohányom azonban ;
Pedig igen kevés termett
A' magyar Heliconban ;
Mert elnézhetik uraink,
Tőlök pindusi halmaink
Nem igen miveltetnek.

DOROTTYA.

VIG EPOS NÉGY KÖNYVBEN.

DOBOTYA.

VIG BOLGY KONYVER

ELSŐ KÖNYV.

EBÉDIG.

S u m m a y a.

Mikippen az Carneval nagi pompával Kapos Várott be menvén,
holoth is ebidöl vala és az' Matrikullat föll nittatia vala; kin
az Dorotthia kis Azzonak löön nagi bussulása.

Éneklem a' farsang' napjait 's Dorottyát,
Ki, látván a' dámák' bajos állapotját,
Carneval 's az ifjak ellen feltámada,
'S diadalmat is nyert pártára únt hada.
Oly lármát, zendülést, viadalt beszéllek,
A' millyet nem láttam miolta csak élek,
A' millyet nem említ semmi istória;
Meg nem merne tenni maga a' Franczia.
Miként insurgála Amazon' módjára
Egy nagy dámatábor Carneval' hadára.
Vajha méltóképen le tudnám rajzolni,
Millyen vitézséggel tudtak ők harczolni,
'S miket vittek véghez felforrott mérgekbe'.

Hát férhet illy harag angyali szívekbe?
Igazán, hogy minden századnak a' végén
Nagy dolgok esnek meg a' föld' kerekiségén! —

Farsangi jó borral habzó boutellia!
Mellytől a' Musákban gyúl a' phantasia,
Te tölts bé engemet élő spiritussal,
Hagyd danoljak harczot én is Enniussal.
És te, Nanét! tőlem szívességgel vedd el,
Ha munkámnak becsét szerzek szép neveddel;
Legalább, ha könyvem' végig nem olvasod,
Megpróbálhat'd rajta frizérozó-vasod'.

Az örvendő farsang kiindult Budáról,
Tudósítást venni a' magyar hazáról,
'S laistromba szedni az új menyecskéket,
Őszvejárt sorjába' minden vármegyéket.
Fejérvár' és Veszprém' csinos két vidéki
Teljes örömére szolgáltak őnéki.
Majd Szalának keskeny, de kies csúcsánál
Általjött a' jégen Tihany' hegyfokánál,
'S kiszálván Balaton' szántódi révére,
Az áldott országba, Somogyba, beére.
Löllén egy statiót csinálván magának,
Igyekszett a' Lengyel urak' Tótijának.
Tótiból mint teljes kész lakadalomba
Béhajtatott vigan a' vig Nagy-Bajomba,

És ott ama' magyar jószívű uraknál,
Kik közt holtfélben is vidám szívvel laknál,
Kipihenvén magát, más nap' késő reggel
Megindult Kaposba parádés sereggel.
Kapos, fővárosa Somogy' határának,
'S herczeg Eszterházy' dominiumának,
Melly az elmúlt nyáron felette örvendett,
Keblébe fogadván annyi úri rendet,
Kik a' nagy Széchenyi' fő ispányságának
Hallatlan pompával 's fénnel udvarlának.
Kapos, hol másként is igazságot tenni
A' megye' tisztjei öszve szoktak menni,
Kapos volt a' vidám farsangnak is czélja,
Hol szállásává lett a' herczeg' kastélya.

Itt nyugodott ő meg. De bezzeg előre
Nem tudta, mi szélvész támad jövődre.
Sokszor hol örökre készülget az elme,
Ott lepi meg nem várt baja 's veszedelme.
Sokszor torrá válik a' vig lakadalom,
'S a' muzsikát ketté vágja a' siralom.
Igy járt a' farsang is. — De míg még a' lenne,
Hogy e' zúrzavarra Musámi reámenne:
Előbb kell kezdenem elbeszélésemet.
Farsangi vig humor! csiklándj fel engemet.

Dob- 's trombitaszóval elhagyá már Mérőt

A' farsang, vivén sok vezetőt, kísért.
 Ki szánon, ki lovon, ki csak gyalogjában
 Öröm-kurjantással siettek nyomában.
 Kiki elővette legczifrább köntösét,
 Hogy fitogtathassa magát, pénzét, ösét.
 Villog az ezüst kard 's az arany paszomány,
 Virágzani látszik tőlök a' tartomány.
 A' szépség' angyali magyar szűz formába'
 Leszálltak az égből a' földi szánkába.
 Gyenge szívecskéik előre repesnek,
 Hogy még ma tört fognak vetni egy kegyesnek.
 Azért rendbe szedvén szemek' 's orcájokon,
 A' mi csak bájoló 's béható azokon,
 Köntöseikből is azt vették magokra,
 A' mi jobban illik egy illy' angyalokra.
 Szívhalászó hajok' drága köve' 's tője,
 Hószin' nyakok' 's fülök' aranyos függője
 Rezgő billegéssel a' midőn lengenek,
 Minden érző szívben reszketést szerzenek.
 A' szép kantusoktól kirózsádzott szának
 Pompásabban diszlő tavaszt nem kívánnak.
 A' sok slepp az à la Bonaparte 's vigano
 A' rakonczaak között suhognak piano. —
 »Álljatok meg, kedves angyalkák! álljatok,
 Imé egy poëta siet utánatok,
 Szánkáitok' nyomát lantolva kíséri,
 Hogy társaságtokba vegyétek, azt kéri.

Öröm-innepteket danolni kívánja ;
A' ki rá nem hallgat, düljön fel a' szánja !
Igy szóllék hozzájuk. De rám nem hallgattak,
'S helyet valamellyik szánkában nem adtak,
Én hát csak utánok ballagék fáradtan,
'S imé a' Pegasus előmbe lepattan,
Felugram e' szárnyas paripa' hátára,
Felettek repkedtem Montgolfier' módjára.
A' levegőégnek felsőbb országából
Mindent pontról pontra láttam a' szánkából.
Oh miket láttam én ! oh miket csudáltam !
Kivált a' trompeusbe ha lekukucsáltam.

Mint mikor a' külső princzek' mulattára
Udvari szánkázást csapat Pétervára,
És éjszaknak minden szépsége pompáson
Láttatik egynehány szánkában summáson ;
Siberia minden nyusztal , hermelinnel
A' czár' udvarából kijön vegyes színnel ;
Az europai követek indulnak,
Arctos' dicsőségén csudálva bámulnak :
Ilyen pompa volt itt ; ennek látására
Ily' csudálkozással bámúlt Kaposvára.
Én pedig felettek az aether' utjain
Úgy lebegék vala Pegasus' szárnyain :
Mint midőn Blanchard úr úszkált az aërben,
'S egész Bécs bámulva nézte a' Praterben.

A' lovak és szának öt osztályt tevének,
 Öt járása szerént Somogyvármegyének.
 Vezette mindenik osztályt egy olly nemes,
 Ki gavallér 's illyen fő rangra érdemes.
 Bongorfi, egy dísze a' magyar hazának,
 Lovaglott előtte Kapos' zászlójának.
 Középidéjű ő, de a' virgoncz termet
 És fris elme benne vigasságra termett,
 Különben is Bécsben 's más külső országban
 Eleget forgódott ő a' nagy világban.
 Vidám a' nézése, módos a' ruhája,
 Czifra 's czifrán lépked büszke paripája.
 Marczali' osztályát Cserházi vezette,
 Ki e' szép hivatalt meg is érdemlette,
 Ha nézzük ruháját és deli termetét,
 Régi őseivel tündöklő nemzetét. —
 Fiatal ő, van egy szép kis felesége,
 Ebben vagyon néki fő gyönyörűsége,
 Kinek czafrangozott hintószánja megett
 Pompásan vezérli a' lovassereget.
 Az igali népnek vezére volt Ecse,
 Kinek sokra nézve lehetett illy' becse.
 Ő a' francz és német könyveket forgatta,
 A' szép assembléekat gyakran látogatta,
 'S ezzel olly tudományt szerzett ő magának,
 Melly díszére lehet egy világ' fiának.
 Még a' lóhátról is játszik a' dámákkal,

Mulattatván őket sok elmés tréfákkal.
A' katonaságot viselt Bordács Sziget'
Lobogója előtt katonáson iget.
Torzonborz bajusza eléggé mutatja,
Hogy Bordács inkább Mars' mint Venus' magzatja.
De különben, tudjuk, Venus Marst kedveli.
Bordács is ezt sok nyers dámáknál felleli.
Tanult lova hortyog 's ugrándoz alatta,
Ura' száján pereg ilyen olyan adta.
Szemővel, egy módos ifjú gavallérral,
Babócsa érkezett gyönyörű manérral.
Szelid vezetője ennek a' colonnak
Csak most adott kezét egy szép kisasszonynak.
Mátkája portraitját a' mellén viseli,
Szája mosolygással, szeme tűzzel teli,
Kardja brilliantos, stickolt a' ruhája,
Kellemes lejtőt jár kisedő paripája.

Öt fő vezetői hát ezek valának
A' somogyi sereg' öt fő osztályának.
Mindenik magával szép népet vezetett,
Melly zászlója alatt lóháton léptetett.
A' meglelt idejű urak a' dámákkal
Körültök 's utánok csúszkáltak szánkákkal,
Mellyekben mint annyi égnek szülöttei
Jöttek a' Somogynak mosolygó szépei,
Kik közt a' szép Laura, Szemőnek mátkája,

Ollyan mint Etelka, a' világ' csudája :
 Képén olvashatni azt a' boldogságot,
 A' mellyért kedvelli Szemő a' világot.
 Másik szánban madame Cserháziné vagyon,
 Szép kis ifjasszonyság, még fiatal nagyon.
 A' nagy világ ötet galantúl nevelte,
 Mellyel természeti kellemét emelte.
 Igéz, mikor játszik, bájol, mihelyt tánczol,
 Ha discurál, minden szívet hozzálánczol.
 Muzsika, hímvarrás, könyvek' olvasása,
 A' finomabb érzés' és erkölcs' forrása
 Édes versengésre ébresztették nemét,
 Díszeltetvén benne a' szépség' érdemét. —
 Úgy fénylett egy másik szánon Amália,
 Mint a' majoránnán szendergő Gratia.
 Azok a' szépségek, kik véle valának,
 Megannyi próbái voltak a' hibának ;
 Ötet úgy nézhetni, mint egy tökéletest,
 Kinek minden ízén Venus egy Venust fest.
 Mint midőn az éjnek setétes kárpitja
 Bakacsin szőnyegét kétfelé kinyitja,
 A' hajnal' pirosuló orczája kiderül,
 Atlasz felhőkből szőt kantusa szétterül :
 Úgy leng két felőlről haja, melly fekete,
 Úgy fénylik körüle rózsás tekintete,
 Szeme' két csillaga úgy derült ki erre,
 Mintha két Phosphorus ragyogna egyszerre.

Mosolygó ajaki fejlőd rózsabimbók,
Mellyeken czukorra változik minden csók.
Hószín' nyakán örv van, mint a' gerliczének;
Gyengébb a' harmatnál bőre szép kezének.
Pihegcsélő melle' kerekded két halma
Az emberi nemet nevelő szép alma.
De mit festem én azt, a' mit az isteni
Kéz is csak remekként akart teremteni?
Elég, hogy ő olyan mint az a' rózsaszál,
Melly a' Cypris' mellén hasadófélben áll. —

Istenek! istennék! ugyan millyen zsinat,
Melly ennyire borzaszt minden érző inat?
Mi harmoniátlan lárma jön fülembe,
Mintha nyolcz kutyafi zúgna egy verembe',
Vagy mintha az elfőtt kása poffangana? —
Aha! ... itt jön egy szán, 's benne két vén zsana.
Beszéllnek magok közt, az ördög tudja, mit,
Tán a' szentgellérti borsot, vagy valamit.
Dorottya az egyik, egy öreg kisasszon',
Ki méltó, hogy reá örök párta asszon;
Mert úgy is már akkor viselt agg koszorút,
Hogy a' Burkus kezdte a' másik háborút.
Még sem olthatta meg annyi sok esztendő,
Bár már hatvan ötöd fűre lesz menendő,
Most is a' legényért mingyárt kardra kelne,
Csak vén oldalához dörgölő fát lelne.

Pedig már felszántott tisztos orcájának
 A' bőrén lúdgégét könnyen csinálnának.
 Úgy pislog behullott szeme' két tájéka,
 Mint a' kocsonyába fagyott varasbéka.
 A' vénség béverte puderrel hajait,
 Kitördelte kettőn kívül a' fogait,
 Úgy hogy, ha belottyant ajakit kifejti,
 A' hamut mamunak, a' szöszt pösznek ejti.
 Akár nézz elaszott bőr és csont karjára,
 Akár két, irhával bevont rakonczára.
 Egy szóval nincsen már benne semmi épség,
 Már elfelejtette nevét is a' szépség.
 Még is lám, a' kinek kén litániázni,
 Itt mér a' farsanglók között botorkázni. —
 Melette a' ki ül, az öreg Orsolya,
 Biz' az is csak olyan elcsiszolt korcsolya;
 'S csak annyival különb mamsell Dorottyánál,
 Hogy asszony 's ötször volt Hymen' oltáránál;
 De abban ő rajta sem vág ki Dorottya,
 Hogy néki is tetszik Ádám' állapotja.
 Igazán, hogy vén Pányt 's vén asszonyt a' manó
 Olly' helyre is viszen, hová nem volna jó.
 Mit keresnek ezek farsang' innepében,
 Kik úgy látszanak a' szépek' seregében,
 Mint mikor a' rétnek virági kinyilva
 Mosolyognak, 's köztök áll két rothadt gilva.

De ám légyen! úgy is farsang van most épen,
Maskarára nem lesz szükségünk ekképen.

Az egész tábornak Opor fő vezére
Mind az öt osztálynak volt teljes diszére.
Mert nemes nemzete régen fényeskedik,
's vitézséggel híres ősökkel kérkedik.
Maga is az élet' legszebb tavaszában
Nagy magyar gavallért mutat formájában.
Fekete bajusza fedi vidám száját,
Árnyékozza barnán pirosuló orcáját.
Bátorsággal teljes két szeme' forgása,
Természeti vitézt mutat mozdulása.
Válla, melle, czombja 's minden tetemei
Fővezérhez illők, 's az ég' fő művei,
Nyusztos kalpagjának kótsagbokkrétája
Gyengén leng, ha fúvall a' szellő reája.
Prémzett zöld mentéje fekete báránnyal
Szépen öszveillik a' skárlát dolmánnyal.
Bojt 's paszamánt veres nadrágát drágítja,
Magyaros derekát arany öv szorítja.
Almás paripáján czafrangok függenek,
A' mellyek szittyai módra készültenek.
Lova kevélykedvén a' rajta ülővel,
Hortyog, tánczol, kapál, nyerít délczeg fővel.
Göggösen megy elől mint fő vezér' lova,
A' truppok kísérik és a' szánok tova. — —

Ekkép' ezer öröm és kiáltás között
 A' mulató sereg Kaposba költözött.
 Carneval a' herczeg' kastélyába szálla,
 Hol már elkészítve vala a' bálszála.
 Lovokról az urak mingyárt leugrálnak,
 Avagy szánjaikból módosan kiszállnak,
 'S főhajtvá köszöntvén a' szép angyalokat,
 Lesegítik fogott karokkal azokat. —
 Így szedik a' vidám népek, mikor megért,
 A' pirosló bakart és a' fejér gohért:
 Mint itt a' Pánykákat, különb öltözetben,
 A' víg gavallérok e' dámaszüretben.

Megtelék vendéggel már a' szála szépen,
 'S a' dél' órája is elérkezik épen.
 Az urak mulatnak egyetmás beszéddel,
 Míg elkészülnének mások az ebéddel.
 Egyik azt vitatja, hogy Bonaparte megholt,
 Másik, miket csinált mikor insurgens volt.
 Egyik arról beszél, mellyik jobb paripa,
 Más, hogy az övénél nincs szebb tajték pipa.
 Némellyik dicsekszik futós agarával,
 Vagy ennyi lépésre járó puskájával. —
 A' dámák előtt is foly sok materia:
 Az a' szép gavallér kinek az urfia?
 Az a' jeles köntös ugyan hol készüle?
 Az a' fülönfüggő mennyibe kerüle?

Mért van ennek 's ennek most olly ritkasága?
A' kávé, a' czukor m'ért olly méreg drága?

Míg ekképen űzik a' terhes unalmot,
Várván az ebédet, hegedűt, czimbalmot,
Ím a' toponári Zsidók békerülnek
És muzsikájokkal helyekre leülnek.
Hajdú, lokaj által elkészül az asztal,
Melly már sok elvásott hasakat vigasztal,
Megfrisítő levest nyújtván a' gyomorba,
Melly paczallá vált a' tegnapi mámorba'. —
Egy kicsiny csendesség volt az ebéd felett;
De az étel, ital hevítván a' belet,
'S éledvén az által a' szív' verő-ere,
A' vendégek' kedve új életet nyere. —
Úgy is szokott lenni, hogy a' leves alatt
Elzárja a' beszéd' útját minden falat,
De már a' hús után a' discurs kezdődik,
Csak hogy még országos dolgokról vivődik;
Majd a' becsináltak hozzák a' tréfákat,
A' witzet, a' bon-mot, az anekdotákat;
A' sült megvettette nézi az asztalon,
Mint törik a' kacaját mind a' két oldalon;
'S mikor a' csemegét kezdik hordogatni,
Bezzeg auditort is irmagúl kaphatni.
E' történt meg itt is. Már az ebéd' végén
Liber atyánk 's Comus országlott a' gégen.

Már a' nyájasság is, pillangó szárnyakkal
 Repkedvén, enyelgett 's játszott az urakkal.
 Vig öröm és tréfa ült minden homlokon,
 Gratiák cziczáztak dámák' pillájokon.
 Már a' galant lelkek nem győztek nevetni,
 Sok szemek kezdenek együtt beszélgetni.
 Barátság 's szerelem köztök mulatozik,
 A' vígság' zászlója alatt alkudozik.
 Míg a' toponári Azsáfok¹ szép számmal
 Mulatják az asztalt muzsikaszerszámmal,
 Édes ariákat Amphion' módjára,
 Vagy fürge tust húzván az ivók' számára.

Végre a' vendégek hogy megelégtültek,
 'S már minden poszpásztok asztalra kerültek,
 Parancsol Carneval, töltsenek borokat
 'S a' köz egészségért igyák meg azokat.
 Maga egy nagy pohárt, melly arany egészen
 És drága kövekkel csillagzik sok részen,
 'S a' mint mutatják a' jelek oldalában,
 A' Kupa herczegé vala hajdanában —
 Egy nagy pohárt megtölt zákányi jó borral,
 'S fejet hajtván minden vendégének sorral,
 »Adja isten,« így szól, »többször is, másszor is,
 Hogy így megvíduljon köztünk a' komor is;
 Más' egészségéért a' magunk' hasznára,
 Eresszük ezt a' bort a' többek utjára.

Adjon Isten sok pénzt, bort, búzát, pecsenyét,
Éltesse vármegyénk' új vejét és menyét;
Éljen a' barátság köztünk, 's a' szerelem;
A' ki engem szeret, igyék egyet velem!
A' vendégek erre éljent kiáltanak,
A' muzsikák pedig örömtust rántanak;
Tajtékzó poharát Carneval kiissza,
's az urak prositot kiáltanak vissza.

Mind elcsendesednek az egész szálába',
's Carneval felállván bársony thronusába,
Az egész népséget körül megtekinti
's felvont szemöldökkel figyelemre inti.
Hymen, egy kellemes termetű fiataalt,
Ki visel general-násznagyi hivataalt,
Felszóllitván ülő-székéből mellőle,
A' nagy matriculát előkéri tőle.
Hymen a' székéből elfordulván balra,
Egy potrohos könyvet feltesz az asztalra.
Még a' Calepinus' tiznyelvű grapsája,
Vagy a' vén Coccejus' minden typicája
Hozzá képest tetszik fingerkalendernek,
Vagy etuisbe illő dirib darab szernek.
E' nagy könyvben fel van jegyezve sorjában
Minden dámák' neve promemoriában,
A' kik már tizenkét esztendő elhagytak,
Hanem hatvan négyet még meg nem haladtak;

Mert ez a' két határ amaz epochában,
Mellyben már 's mellyben még van tűz a' dámá-
ban.

A' ki az időnek e' két pontja közt él,
Az a' férfikeptől holdvilágon sem fél.

Legyen kicsiny, vagy nagy; szelid, vad, vén, vagy
hült,

Mégis elvágja az, hidd, a' meddig megsült. —

Mind ezeknek nevek hát laistromképen

Fel vagynak ama' nagy könyvbe írva szépen,

És a' kik el vagynak véve vagy jegyezve,

Egy veres kereszttel vagynak megjegyezve.

De, ah! benne, a' mint oda kandikáltam,

Igen kevés veres keresztet találtam. —

Elég, hogy a' dámák hatvannégytől fogva

Esztendő szám szerént voltak itt kiosztva;

A' kik pedig örök pártában maradtak,

Nevek mellé asszú fügécskék íratlak.

Carneval a' jegyző könyvet kinyittatja

'S előbb curiose keresztülforgatja,

Aztán kikeresvén Somogy' rubricáját,

Hymennek kezébe adja a' pennáját.

Hymen hát a' pennát dugja a' füléhez,

'S Carneval is így kezd beszélni népéhez:

»Urak! asszonyágok! tudjátok tisztemet,

A' melly most közétek vezérlett engemet.

Én azért jöttem ide mostanában,
 Hogy tudjam, ki van még 's ki nincs már pártá-
 ban.
 Hogy megköszönthessem az új asszonyokat,
 's más farsanggal férjhez adhassak másokat.
 Igaz, hogy a' mennykő vén Dubranovszkija,
 Már elkomorítván a' hypochondria,
 's irigyelvén a' más' gyönyörűségeit,
 Kurtára szabta ki a' farsang' ideit.
 De mégis, azt tartom, elég idő annak
 Hat hét is, a' kiben virgoncz erek vannak.
 Sőt öt hét alatt is férjhez lehet menni,
 A' kit a' legények el akarnak venni.
 Egy hét leánynezés, második szeretés,
 Harmadik, negyedik, ötödik hirdetés.
 Most nincs egyéb hátra, hanem hogy tudhassam
 A' férjhez menteket, 's őket felírassam.
 Irja notáros 'ram!« — Hymen hát szép szerrel
 Megtöltvén pennáját veres czinóberrel,
 A' mint a' társaság maga jelentette,
 A' férjhez menteknek nevét feljegyzette. —
 Carneval elbámult, melly kevés a' számok,
 A' kiknek készülnek a' venüsi hámok.
 Látta, millyen sokak itt a' subjectumok,
 De sem copulájok, sem praedicatumok.
 Látta, melly szomorú képpel busonganak,
 A' kiken különben rózsák virítanak,

'S mint rideg violák a' puszta homokon,
Magánosan sirnak únt árvaságokon.
Látta, hogy Dorottya, 's a' kik már vénecskék,
Dohognak magokban, hogy ők nem menyecskék,
Egy két fogacskájok csikorog szájokba',
A' vénség' ránczait szedik több ránczokba;
'S mint a' világa únt és megszáradt avar,
Mellyet a' homályos déli szél felkavar,
Mindenik úgy susog és morog magában
Elélt idejének kelletlen voltában.

Ezt jól észbe vévén Carneval, ezennel
Helyére téteti a' könyvet Hymennel.
'S hogy a' kedvetlenség több erőt ne végyen
'S ne tán az örömben nagyobb csorbát tégyen,
Látván, hogy poszog már sok asszú pöfeteg,
'S az ifjoknak lábát bántja a' viszketeg,
Mond: »Hozzanak elő mászlás boutelliát,
Készítsék a' Zsidók a' kanafóriát,
Jőjön az asztalra ausbruch és piskóta,
Azután perdüljön mingyárt egy fris nóta!
Meglett — Asszúszőlőt az urak ivának,
A' dámák feketén egyet kávézának,
'S asztaltól felkelvén prosit kívánással,
Udvaroltak orcza- és kézcsókolással.

M Á S O D I K K Ö N Y V.

E S T V É L I G.

S u m m a y a.

Mikippen roppant Tancz tartatic vala és le ülenec vala ho
yacezodnánac, és az Dorotthiával és mind az több Kisazzonol
val chuffolcodnac vala, és mikippen Isten Azzon Eeris álmi
kodásra miltó galibacat töön vala; az Dorotthia penigh züébe
gonozt forral vala, minkint az Ifjakat hadval megh
kerülne.

Megpendül egyszerre Izsák' száraz fája,
Zengő szerszámokkal kíséri bandája,
Kellemes hangzások a' szálát bétöltik,
Az ifjú sziveket örökre felköltik.
Mindenütt a' vendég kezd már örvendeni
'S viszketeges lábát tánczra készíteni.
Az unalom 's bánat iromba szárnyakon
Kirepül lekókkadt fővel az ablakon. —
Hogy az urak csendes tánczot tehessenek,
Izsákék szép lejtő minétet kezdenek,

Mert hamar megromlik a' gyomor' főzése,
 Ha hogy étel után nagy a' test' rengése. —
 Carneval felkiált: »Urak, egyet szóllok!
 Itt sok új mátká van, gondolkodjunk rólok.
 Úgy is az útam' is őérettek tettem,
 Az urakkal együtt köztök ebédlettem,
 Engedjük meg nekik (hisz' az úgy sem szégyen),
 Hogy az első rend táncz most az övek legyen,
 'S ekként kézfogójok ittlétemben essék,
 Hogy megemlegessék.« Mind rá mondják: »Tessék!
 De Dorottya 's mások, kik pártába sülve,
 A' széken, kanapén maradának ülve,
 Magokban zúgódtak, mivel szégyenlették,
 Hogy köztök e' csúfos különbséget tettek.
 Rendes is volt látni, miként sok vén dada
 Többektől kiválva a' széken kushada,
 'S miként néhány csalfa ifjú sok agglantot
 Ujjal mutogatván, nagyokat kucczantott.

Kezdődik a' minét. — Három gavallérral
 Három deli dáma kiáll szép manérral,
 Francziás tánczokat kezdik főhajolva,
 Folytatják páronként viszontag másolva.
 Sétáló lábokkal Z betűt ejtenek,
 Egymásnak oldalvást suhanva lejtene.
 Mint midőn szerelmes górzérezése megett
 A' dagályos kakas érezvén meleget,

Enyelegve játszik, taróját berzeszti,
 Oldalt forog, tipeg 's szárnyát leereszti:
 Így tesz a' gavallér itten a' dámának
 Kényes tempójára a' Franczok' tánczának.

Sem kedvem, sem erőm nincsen arra nekem,
 Hogy minden sor tánczot leírjon énekem.
 Az első társaság mihelyt elvégzette,
 A' rendet a' többi új házaskövette.
 'S hogy minden mátkapár egy egy tánczolászt tett,
 A' szála 's muzsika mindennek szabad lett.
 Ismét megzendülvén a' húron a' minét,
 Ecse kézen fogja madame Cserházinét,
 Cserházi helyre áll a' szép Belindával,
 Opor is Rózsival, a' legszebb Pánykával,
 Negédes módira léptetik lábokat
 'S dupla főhajtással végezik tánczokat.

De miként a' Május' mosolygó havában,
 A' természet csendes lévén ő magában,
 Tisztán fénylik a' nap, vidám a' mezőség,
 Lassu andalgásbap hallgat az erdőség,
 Nincs semmi zaj, csupán a' madarkák zengnek,
 Vagy a' virágok közt etesiák lengnek.
 De felkerekedvén a' vidi pusztáról
 Vagy a' Szent-Gellértnek borstermő szirtjáról
 Zablás sárkányán a' garabonczás deák,

Már a' forgó szélből csikorognak a' fák,
 Ropog a' pásztornak kunyhója' fedele,
 Kavarog a' vetés, a' víz habbal tele.
 Egyébütt csendesség látszik völgyön, hegyen,
 Csak ott van fergeteg, a' hol ő átmegyen.
 Toll, kóró, falevél, ringyrongy egyetmással,
 Zúg a' poroszlopban forgó karingással,
 A' megrémült banya teheneket fejet,
 Háza' oltalmáért készíti a' tejet:
 Illy zavart forgó szél tódult a' szobának,
 Hogy a' hebehurgya langaushoz fogának.

Opor kilencz anglus contratánczot jára,
 Még sem szállt lankadtság vagy görcs az inára.
 Ollyan derék stutzer nincs is tán Londonban,
 A' ki ennyit tudna győzni egy húzomban.

Bongorfi egynehány személyt öszveszede,
 És à la Polacca a' táncznak erede.
 Maga volt a' vezér, a' többek követték,
 Kik a' lengyel tempót emberül megtették.
 Illyen menést téssen a' springer a' sakkban,
 Mikor harmadfelet ugrik a' likakban ;
 Vagy miként a' darvak, midőn kikeletre
 Sereggel elmennek a' rétre, ligetre ;
 Előre hányt lábbal és billegő nyakkal
 Sétál az első pár a' többi darvakkal.

Végezvén a' lengyelt, stájeren forognak,
A' szála' közepén tipegnek, tapognak.
Igy lépked, így kereng Békésvármegyében
Az alföldi Magyar' gazdag szűrűjében
Hét nyolcz nyomtató ló, minden patkós lába
Tapos a' világnak legszebb búzájába'.

Jártak galoppátát, strassburgert, hanákot,
Walzerest, mazurkát, szabácsot, kozákot.
E' módi bolondság többre is megy vala,
De a' vitéz Bordács végre felszóllala:
»Uraim! az urak Magyar'nak tartanak
Magokat; de ki Tót, ki Német, ki Hanák.
M'ert nem tánczol magyart az Anglus, Franczia?
Csak a' Magyar'nak kell más nemzet' módia?
Igy vesztjük hazánkat a' magunk' kárával,
Külső táncczal, nyelvvel, szokással, ruhával.
Mi? hát az uraknak nem jut már eszébe,
Mikor fő ispányunk béülvén székébe,
A' legelső tánczot magyar'on kezdette,
'S minden hazafiszív becsülte érette? —
Nemzeti tánczunknak légyen első jusa,
Magyart! ilyen adta, vén Jebuzeusa!«
Rárándítja Izsák pengő muzsikáját
'S a' palatinusnak elkezdí nótáját.
Minden magyar szívek azonnal buzdúlnak,
Ősi természetes lángjaiktól gyúlnak.

Mit adsz enni? — Annyit, a' mennyit vehetek,

Hová viszed? — Ágyba. — Brávót kiáltanak,

'S a' nagy kaczaj miatt majd hanyatt hullanak.

»Ágyba? (felszáll Ecse egyik szugolyába?)

Koporsóba! úgy is ott áll a' fél lába.

Megvette a' hideg már benne az ikrát,

Vén üszög a' madame, nem vethet már szikrát.

Csak lássák az urak! a' jó lélek mit vár,

Ha a' banyaposz is virítani akar már?»

A' vén Adelgunda hallván e' szavakat,

Dorottya' fülébe feccsenté azokat.

Kézről kézre adák egymásnak a' vének,

'S kótyogós szívekben megkeseredének.

Galiba lett volna a' kompániába',

De a' levest épen hozták a' szobába.

»Imádkozzunk! együnk! csitt! hallgass! ne nevéss!

Együnk! (felszállalnak) majd elhül a' leves.«

Asztalhoz ülének, evéshez fogának,

Édes tréfák között együtt mulatának.

De Eris, egy mérget keverő babonás,

A' kitől származik minden visszavonás,

Ki a' jó szíveket öszveháborítja,

A' férjt, feleséget egymásra buzdítja,

Ki az édes mézbe vegyíti a' mérget,

A' legszebb virágba, gyümölcsbe rejt férget,

Ki a' csendes lelket bújtja háborúval,

Nyugvó bizodalját zavarván gyanúval,
Ki jajgat a' szelíd békeség' láttára,
'S ha pert, lármát sajdít, fakad hahotára,
Eris kaján szemmel nézvén a' vigságot,
A' melly mulattatta e' szép társaságot:
»Hát az én hatalmam? (így szól bús kedvében,
Hol orrát, hol fejét vakarván mérgében)
Hát az én hatalmam, a' mellyet mindenek
Az egész világon eddig esmértenek,
Igy csonkíttassék meg? így nézzem hűnyt szemmel,
Mit tesz a' barátság a' víg szerelemmel?
Ezek örvendjenek? én csak epedjek é?
Oh nem! — a' triumphus nem lesz ám ezeké.
Hoh, barátim, a' hol legtöbb kedvet vártok,
A' hol nyerekedni készültök, ott ártok.
Hála istenimnek, hogy társaságtokba'
Vén banyák is vannak; búvok majd azokba.
Ordas epesárral torkig töltöm őket,
Öszveháborítom az örvendezőket.
Rajta! per! irígység! bosszúállás! szégyen!
Vén! anyharag! kudarcz! kofaság! — így légyen!«

Ezek hát 's többek is véle felkészülnek,
Denevérszárnyakon utána repülnek.
Maga beléüle egy nagy kátulyába.
Rongyos pudermantelt vetvén a' nyakába,
A' szélnek ereszti öszvecsapzott haját,

Két kis pudli húzza lebegő hintáját,
Mellyben a' szellőkön magát felemelé
'S az éj' homályában tart Kaposvár felé.

Valahol végig ment, borzadtak az egek,
Küzködtek a' holddal borongós fellegek.
A' baglyok czivódtak a' több madarakkal,
A' zúzos fák egymást verdesték gallyokkal.
Kapos' udvarára mihelyt béléptete,
Mindent megígézett mérges lehellete.
Az udvari kopók 's agarak morogtak,
Benn az istállóban a' lovak hortyogtak.
Üstökbe ment Jancsi csatlós a' kocsissal,
Pörölt a' kis Náni az öreg Marissal.
Mihelyt a' konyhába a' fejét bedugta,
Főbe verte egymást fazékkal a' kukta.
Fridrik szakács perbe szállván a' dajkával,
Leöntötte nyakát egy zsajtár csávéval.
Onnan a' szalába bésuhanván Eris,
Zúgni kezd a' dáma és a' gavallér is.
Szerteperthi uram azon kezd pörlni,
Hogy ő az asztalnál megúnt vesztegleni,
Koppóházi feddi, hogy az gorombaság,
Holott még mulatni akar a' társaság.
A' dámák között is néhány szúrós szóba
Egy kis csata forma esik hébe hóba.
Izetlenségre kezd a' barátság válni,

De okát senki sem tudja feltalálni,
Erist ők nem látták, ki tündér orczával
Bolygatta már őket mérges párájával.

A' volt legfőbb gondja, hogy egyet válasszon,
Kire leghathatós b dögséget árásson.
De ki lett volna az egyéb Dorottyanál? —
Eris is hát ennek áll meg a' hátánál.
Azon töprenkedik, miként verhetné be
Pestisét legjobban az öreg nénébe.

A' szegény Dorottya, nem lévén már foga,
Csak holmi lágyacskább csemegén nyámmoga.
Néhány krafli álla tányérján előtte,
Mellyel görcsös gyomrát apránként töltötte.
Eris hát tündéres erejét felvevé,
'S magát egy gömbölyű kis formába tévé;
'S midőn a' fortélyban jó módot találá,
Dorottya' tányérján egy kraflivá vála. —
Ah! vigyázz, kisasszony, most vigyázz ám nagyon,
Im' a' tányérodon méreg 's veszély vagyon.
Ne higgy minden színnek 's kraflinak; mert veled
Ezer bajt szereztet, meglásd, ha lenyeled.
Ah! kérlek, kisasszony! kérlek ősz hajadra,
Úgy sem vagy már gyermek, jól vigyázz magadra.
Mit téssen! — Im' imé a' kraflit felveszi
A' gondatlan öreg 's nagyon mohón eszi.

Megeszi ! — Megette ! — Megvan ! — már hiába !
 Eris kívánt czélra jutott szándékába?
 Már látom, reszketeg fogja el tetemét,
 Már vasvilla módra hányja a' két szemét.
 Morgásra áll szája, forog benn a' nyelve,
 Keserű aggsággal van melle megtelve.
 Bús melancholia gőzölög a' fején,
 A' harag' rozsférge bántja ülő-helyén.
 Eris öszvejárja belől minden tagját,
 Szivére, májára kiönti maszlagját.
 Minden belső-részre utat fúr magának,
 Kivált hol fészke van a' hysterikának.

Most a' mértékletlen öröm erőlteti,
 Hívságra, kaczajra, dévajságra veti ;
 Majd egyszerre csügged feje komor bútól,
 Haragtól fojtódik és irigy gyanútól.
 Egy indulat erőt vesz más indulaton,
 Mint mikor hullámmal zajog a' Balaton.
 Végre a' fekete sárepe elteli
 'S minden más érzésit egyszerre elnyeli.
 Felpattan a' székről 's Erist a' gyomrába
 Béviszi magával egy oldalszobába,
 Hol, egyedül lévén, pályát nyit magának,
 Szabad gyeplőt ereszt minden haragjának
 Szűz ránczait hideg könyvekkel áztatja
 'S asszú kököresinjét ekképen siratja:

»Egek! már én tehát csak azért születtem,
 Hogy férfi soha se feküdjék mellettem?
 Miért juttattatok hatvan esztendőre,
 Ha szert nem tehetek egy rossz főkötőre?
 Vártam, sokat vártam, azt nem mondhatjátok;
 Várásom' bérét hát m'ért meg nem adjátok?
 Mindég jó hiszemben ültem az adventet,
 Hogy tán tesz egy kérő nálam complimentet;
 A' farsangot mindég töltöttem vígsággal,
 Hogy tán nem gyötörtök többé a' lánysággal.
 Mit ért? nem is véltem, 's már itt volt húshagyó —
 Húshagyó! húshagyó! engem itthon hagyó!
 Mivel érdemlettem, egek, ugyan mivel?
 Lám, lett volna mivel, csak lett volna kivel.
 Sem pénzét, sem eszét én nem néztem volna,
 Sem nemét, sem képét, csak férfi lett volna.
 Mondtam, hogy akárki légyen, hozzá megyek,
 Kezet csapok vele, csak leány ne legyek.
 Boldogabb férfiú nem lett volna, mint ő,
 Úrrá tette volna ötöt egy főkötő.
 Hordtam volna mindég saját tenyeremen,
 Csak könyörült volna pártát únt fejemen.
 De hiába! mégis egy sem jött eszére.
 Beh bolond volt, a' ki engem meg nem kére.
 Akárkinek tárva volt szívem' birtoka;
 Az ég, a' föld tudja, én nem vagyok oka.
 Sokszor végig néztem ezt a' világot már,

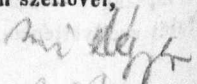
A' legény előttem úton-útfélen jár,
A' férfi megannyi, mint az asszony, látom,
M'ért nem jut hát köztök nékem egy sajátom?
M'ért kell nékem ilyen bőségben szűkülni
'S szomjan a' kádvízben Tantalusként ülni?
M'ért alkotott az ég asszonynak engemet?
Vagy hát m'ért teremtettt férfiúi nemet?
Ha asszony nem volnék, vagy férfi nem volna,
Édes boldogságom ürmöt nem kószolna.
De imé, aggságban emészttem napjaim',
Az idővel együtt terjednek kinjaim,
Komor magánosság fonnyasztja éltemet
'S még hajadon fővel eltemet engemet.
Hogy nyújtóztatnak ki, hogy megyek pártába',
Oh, majd a' szenteknek paradicsomába?
Oh, szégyenletemben meg kell hálnom ott is,
Mikor vén l'ánynak mond egy hitvány halott is,
Holott imé most is e' kis társaságba'
Annyiszor keverik az embert csúfságba.
A' nélkül nem esett egy táncz vagy egy játék,
Hogy illetlen dolgot vagy mocskot nem láték.
Hát már, hát így kell e' nékem holtig élnem,
Hogy szerelem helyett csúfot kell remélnem?
Nem! nem! — Vagy azokon bosszút fogok állni,
A' kik olly vastagon mertek volt tréfálni,
Vagy azt megmutatom, hogy idős létemre
Erővel is ifjat keritek kezemre.

És így tán — ah, megállj, csendesedjél szegény!
Te csak egy leány vagy, de hány ott a' legény?
Mit gondolsz, Dorottya? jobb, magad' meghúzod,
Vén vagy, a' meghült bőrt már hiába nyúzod.
Mit érne harczolnod? Férjt azzal nem kapnál.
De ám ha kapnál is 's véle kezét csapnál,
Mit tenne e' kurta kis gyönyörűséged,
Midőn a' halál is candidált már téged?
Mit próbálsz? mit kezdesz? belőle mi hasznod?
Úgy is leány-fővel kell néked megasznod.
Ám lássad — — Hát még is? — — nem lehet — —
fussatok,

Fussatok elméből, gyáva gondolatok!
Bosszút kell állanom. Sokba' megbántottak,
Sokba'! csúfot tettek, azt, az átkozottak.
Nem csak rajtam, hanem több leányokon is,
Mártán, Adelgundán, Rebekán, más on is.
Az a' zálogosdi játék sokat sérte,
Hát a' matricula? — 's én ne szálljak érte?
Á! á! — az nem lehet; bétörök, bérontok,
Asztalt, kompániát, tánczot széllyelbontok,
Földig legázolom őket a' nyelvemmel,
Másszor ne játszanak a' becsületemmel.
Kivált a' farsangot — mert másként is ennek
Tulajdoníthatom az okát mindennek, —
A' farsangot — azt, azt, még lejjebb gázolom,
Haját széllyeltépem, szemét kikarmolom.

De hogy annál jobban megszegyenüljenek,
Minden hajadon Pányt felbujtok ellenek.
Orsolya, Rebeka, Magdaléna, Márta,
Adelgunda: mind, mind, a' kin csak van párta,
Sőt ha párta nincs is, de férj nélkül maradt,
Nem ad kérésemre tán üres kosarat.
Nem ad; szemeikből olvastam előre,
Miként borzadozott mindeniknek szőre,
Őket veszem mellém. — Várjatok, várjatok,
Ti, kik a' Pánykákkal olly csúfúl bántatok.
Várj farsang!« — — E' szókat alig rebegé ki,
Órrán, száján forrtak a' méreg' tajtéki,
És újabb lángoktól lobbantatván vére,
Az oldalszobában egy commodhoz ére,
A' hol öszveszedvén minden indulatját,
Igy tette meg a' vén Pányok' áldozatját.

A' frizérszerpenyőt egy zugban meglelé
És azt a' commodra köhögve emelé.
Fenekére rakott kénygyertyát 's e' felett
Néhány bálbilétet 's szerelmes levelet,
Három szűzkoszorút, három fűrt hajával
A' rakásra teve egy tuczet kártyával.
Ott volt Florentina 's a' tündér Ilona,
'S valamennyi tőkét életében vona.
Ezeket meggyújtá 's, nem győzvén szellővel,
Gerjesztette tüzét az előkötővel.

Ekkor, mint megannyi áldozó-marhákat,
Kiválaszt száz derék fekete balhákat,
Augsburgi lánczokkal öszvepórázolja
'S áldozó tüzére mindnyáját feltolja.
Mint midőn a' háromképű Hecaténak
Innepén áldozni kell egy vén papnénak,
Az áldozat' füstje gombolyog a' lángon,
'S a' fekete bikát hozzák az istrágon:
Igy áldozik itt is Dorottya. Végtére
Egy üveg timolajt önt a' szeneckére,
'S felemelvén szemét: »Oh édes szerelem!«
Igy szól, »tégy már egyszer, tégy kegyelmet velem.
Ha most is sohajtok, szemem most is nedves,
Ha ez' áldozatom teelótted kedves,
Ennyi férfi közül juttas egyet nékem,
A' ki felépitse pusztá düledékem'.
Vagy, ha még hatalmas szódra sem hajolnak,
Ha engem 's társaim' tovább is csúfolnak,
A' bosszúállásra segéljed munkámat;
Dupla áldozattal adom meg hálámat.«

Ámor ezt hallgatta, nevette és jelöl
Egy kisdéd mennydörgést készíté bal felül.
Mellyre az aérbe magát felrántotta
Eris 's az áldozat' tüzét eloltotta.

H A R M A D I K K Ö N Y V.

É J F É L I G.

S u m m a y a.

Mikippen az Dorotthia Kiss Azzon az tamétalan Züzekvel thá-
bort yáratván és Carneval Vitézeivel zertelen nagi hada lén;
mell Könivnek is alkalmatosságával ki s' mitt tött? avagi chi-
nált? avagi niert és veztött ligien; zeep rendvel voltakippen
meghírván látod.

Igy lévén, Dorottyia kiment a' szálába,
A' hol a' táncz vala legszebb divatjába'.
Az urak, a' dámák a' kölesön vígságban
Képzették magokat boldogabb világban.
Más pedig, a' kinek a' jövő munkára
Szüksége volt teste', lelke' nyugalmlára,
Édesdeden pihent, még a' tölt hold haladt,
A' jóltévő álom' superlátja alatt.
Csendesség volt, csupán a' muzsika-hangok
Mozgatták az üvegtáblát 's a' firhangot,
'S a' dobogó lábak zörgöttek tactusra

A' fél-szenderedett éji zephyrusra.
A' kastély echózott az örömlármával,
A' cseléd, a' vendég, az úr a' dámával
Játszott, tréfált, tánczolt, vígadt az udvarban,
A' nagy palotában, tornácban, pitvarban.

Csupán Dorottyának kóválygott a' feje,
Kit megvesztegetett az Eris' mételye.
A' mord indulatok szívében 's a' megett
Mind elterjesztették a' bús fergeteget.
Nem lelven már kedvét, dült fült ő magában
'S belévágta magát egyik zugolyában
Egy hőr-kanapéra, hol némán vesztegelt,
Es lelke a' harag' sovány mérgén legelt.
Most egyszer lehetett látni valahára,
Hogy ő piros színt is vehetett magára.
De az ő pirosa hamar elenyészett,
Pirja kékké, kékje hamar sárgává lett.
Láttatott szája is beszéd formán tenni,
De annak nehezebb volt értelmét venni,
Mint a' mit a' Delphis' vén Pythiája mond,
Ha Phoebus meglepi, jövődől 's félbolond.
Egyszerre felugrott az ágyszékről, készült,
Meg akart indulni — 's újra a' székre dült.

Adelgunda hozzá méne: »Jókor jövé!«
Mond néki Dorottya; »lelkem újonnan él.

Titkot közlök véled; szíved legyen helyén, —
Gyere e' szobába, — jöttél jó idején.
Gyer hamar, — ne késsünk — titok — jól esmér-
lek;

De hídd bé magaddal Orsolyát is, kérlek.«
Orsolyát behítta, 's a' muzsikaszónál
Eltűnt a' három vén az oldalajtónál.
Igy mennek a' három Furiák morogva,
Csókoló kígyókkal 's egymást kézen fogva
Tulajdon anyjoknak örök homályába,
A' Styx' mellékének egyik barlangjába,
Mikor a' királynak 's népnek esztét vesztek,
Rá a' hadat, pestist és veszélyt terjesztik.
Igy lépdegél együtt a' három Parca is,
Az öreg Atropos, Clotho és Lachesis,
Kiki a' szerszámot vívén a' markába',
Az élet' és halál' fonó-szobájába.

»Édesim!« Dorottya nekik így beszélt:
»Sorsom keserűség, 's tiétek köz véle.
Az én fájdalmamból ti is részt vehettek
'S feltett szándékomban méltán segíthettek.
Bosszúállás' tüze perzseli mellemet,
A' méltatlan szégyen elfogyaszt engemet.
Halált 's elégtételt szomjúznak csontjaim;
Rajta! ne késsünk már, szenvedő társaim!
Duplássuk meg azt a' csúfot az ifjaknak,

A' mit már ennyiszer reánk raktak 's raknak.
 Kevélységek' szarva szinte az égig ér,
 Annyi esztendőktől fogva bennünket vér.
 Törjük le 's nyerjük meg érdemlett becsünket,
 Csúfjoknak tárgyává tettek már bennünket.
 Éreztessük velek, melly sulyos a' harag,
 Mellyet a' megvetett asszonyi szív farag;
 'S melly érzékeny bosszú, mellyet a' megsértett
 'S gyalázott szerelem önnönmagáért tett.
 Tudjátok, hogy itt a' farsang, jól láttátok,
 Melly vad és goromba volt hozzám 's hozzátok;
 Láttátok, melly víg volt szomorúságunkra,
 Melly büszke és szúrós csúfoltatásunkra.
 Ugyan lehetne é néktek rá nem állni,
 Ha e' tanácsomat merészlem ajállni:
 Hogy az ő örömét fordítsuk bánatra
 'S duzzadt hegykeségét méltó gyalázatra?
 'S ha magam elkezdem ez' intézetemet,
 Lehetne é néktek elhagyni engemet?
 De ám legyen! tőlem mind — mind elálljatok,
 Magam is indulok. Eljöttek? Szólljatok!«

Az Eris' szikrái, a' mellyek titokban
 Eddig a' banyáknak szívekben, májokban,
 Mintegy hamu alatt, még benn lappanganak,
 Egyszerre kiűtvén, lángokká válának.

»Megyünk — menjünk!« a' mit mondhattak, az
vala;
Indultak, 's mindenik már bosszút forrala.

De Dorottya, ki már haragja' tajtékát
Jobban kifőzte volt, így közlé szándékát:
»Nem, nem! gondolkozva kell bänni nagy fával,
Sok kézzel kell neki menni 's sok baltával.
Nagy munkába kezdünk, melly ha végbe mégyen,
Vagy öröm lesz bére, vagy örökös szégyen.
Nékünk is kárt tehet a' hebehurgyaság.
Jót, rosszat jobban tud tűrni egy társaság.
Előbb is azokkal közöljük dolgunkat,
Kik sorsokhoz fogják mérni a' sorsunkat.
Ha egyszer Rebeka 's Márta meg nem veti
Zászlónkat, a' többi önként is követi.
Mindent, a' kit velünk a' közügy egyesít,
Majd a' köz próba is egyaránt lelkesít.
Ez tehát tanácsom. Rajta! ne késsetek,
Minden társainkba olly' lelket öntsetek,
Hogy köz gyalázatunk' megtromfolására
Kiki a' köz munkát vállalja magára.
Töltsétek bé őket belső háborúval,
Carneval 's az ifjak iránt új bosszúval.
Valakiket köztök hajlandóknak láttok,
Magatokhoz vévén, hozzám béhozzátok.

Én addig az egész dolgot megforralom,
Kifőzöm 's egyszerre nékik kitálalom.«

Ezt mondván, ama' két banyát elereszti
'S zajos szívét újabb habokba süllyeszti.
Hányja veti végét, elejét dolgának,
Kivált, miként kezdjen néki a' csatának.
A' harag, bosszúság gyakran kilankasztja,
'S planumának folytát közbe' megakasztja.
De vidul, hogy immár dolgai jól mennek,
Mivel néhány dámák nála megjelennek,
Kikkel már Orsolya és Adelgunda szólt,
'S kiknek már a' szívek a' Dorottyáé volt.
Ezek után több, több gyüle zászlójához,
Újabb truppok jöven a' többek' truppjához.
Úgy forrt már a' leány 's asszony a' szobában,
Mint a' szentelt szűzek Vesta' templomában;
'S mint a' lefüstölt raj az új kasban belől,
Zúgtak, zsibongottak az ajtón két felől.
Könnyű volt Orsolya' és Adelgundának
Igy nevelni számát szoknyás verbungjának.
Mert az asszonyi szív 's a' leányi elme,
Kivált ha búja van vagy pedig szerelme,
Az olly' ámitónak könnyen lesz zsákmánya,
A' ki a' leseket csinos pontból hányja.

Eris sem henyéle a' többi társával

'S minden rést és utat megrakott minával.
Most pedig (ki tudná még meg is gondolni!)
Álommézzel kezdi Israëlt locsolni,
Israëlt a' bögőst, kit altató méze
Mingyárt a' legmélyebb álmra ígéze.
A' bögője mellől feldüle Israël,
Helyét alattomba' Eris foglalá el
'S olyan vén Zsidóvá válék azon nyomban,
A' millyen rabbi nincs lebergi templomban.
Felveszi a' vonót, kapja a' húrokat,
Széllyeligazítja 's tekeri azokat,
Rajtok száz discordant hangzatokat csinál,
Mellyek bérohanván a' fül' dobjainál,
A' nyugovó lelket úgy felháborítják,
Hogy gondolatjait egymásra zúditják.
A' szép harmonia, melly a' holt húrokról
Az érző-inakba szállong és azokról
A' lélekbe felhat 's a' szívbe bényomul,
Hogy azt az erkölcsnek szentelje templomul,
Egyszerre elhagyá a' húrt, az inakat,
A' lelket, a' szívet, — 's a' jó rend megszakadt.
Jól tudta azt Eris, hogy a' szív' útjának
Bírtokán hatalma van a' muzsikának.
Mint a' zöld Hortobágy' kövér mezejében
A' csintalan betyár ha a' szél' mentében
Süvegmoskót éget a' szalmán vagy pipán,
Maga meg' odébb áll gyalog vagy paripán;

Hiába' hangicsál a' duda, furulya,
Összebőg a' marha, megszalad a' gulya,
Tehén, üsző egyre szalad a' cserénynek,
Van baja, van mérge a' szegény legénynek:
Igy ama' szédítő hangok' búbájára,
Az Eristől titkon húzott muzsikára,
Tódult a' dámáknak nagyok és aprajok;
Zürzavar lett, kiki bámulta, mi bajok.
Szingy törték, nyomták az ajtón magokat,
Ott hagyták a' tánczot 's a' gavallérokat.

Dorottya már szintén ugrott örömében,
Tajtékba' lábbogó szíve' reményében,
'S köröskörül nézván az Amazonhadat,
Győzött már, előre nyúzta is a' vadat.
A' bosszúállásnak, trucsonak kívánsága
Benne a' legfelsőbb garádicsra hágta.
Carnevalt már saját lábánál képzelte
'S mint csókolják kezét az ifjak mellette.
Gyenge kevély czipő' ugyan mit nem tennél,
Ha te a' süvegnek fő helyére mennél?
Most is te szabsz törvényt ezer galantoknak,
A' kik imádói a' picziny láboknak.
Sok férfiesz saját capitoliomát
Elhagyja 's csókolni leszáll lábad' nyomát.

Mihelyt tanácskoztak együtt egy keveset,

A' melly is sok szóval, kevés sóval esett,
 És minden bibéjét gyarló szép nemeknek
 Illeték (de a' mit a' külső füleknek
 Nem lehet most nékem elötrombitálni
 Szent titkok', mellyeket tilos profanálni),
 Dorottya kiválaszt egyet nagy felhanggal,
 A' ki a' szálába menjen követranggal
 'S mondja meg az ottan lévő vendégeknek,
 Mi a' kívánsága a' dámáseregnek.
 Rebeka vala ez, a' tisztos Rebeka,
 Kinek ősz a' haja, görbe a' dereka,
 Ékesen-szóllóbb ő mint akármelly kofa,
 Meg is van edződve orcáján a' pofa.
 Ezt választották ki Dorottya 's a' szépek,
 Hogy ez ifjak előtt legyen az ő képek.
 Ki is állt nyúlborös szalupban a' dada,
 Melléje Dorottya még kilenczet ada.

Kongott már a' szála, nem tudták oda ki,
 Hogy a' szép nymphákat mi a' kő hordta ki.
 Bent egy két ifjasszony csak úgy csilleng-filleng,
 Mint a' szedés után az elhagyott billeng.
 'S midőn épen immár azon töprenkedtek,
 Hogy a' sok deserteur szépek hová lettek,
 'S egy couragis ifjú szinte már értek ment:
 Rebeka 's az egész követség megjelent.
 Kaczagtak az urak és brávót tapsoltak,

Mert ebből egy jeles maskarát gondoltak.
Carneval maga is (nem tudta) vígadott,
Hogy a' dāmasereg illy szép tempót adott.
De midőn azokat különös gálával
Látták vala lenni serieuse minával,
Nem tudták a' dolgot egybe mire vélni,
Mígnem miss Rebeka így kezde beszélni:
»Uracskáim! engem azok küldöttek,
A' kiket az urak meg nem érdemlenek,
Azok, kiket ide hozott ma a' száнка,
Az a' sok ifjasszony 's drága szép leányka.
M'ért vagynak olly nagyra a' gavallér névvel,
Ha úgy bémocskolják azt a' szilvalével?
Phi! arra a' névre fel sem nyitnám számat,
Vagy a' zsibvásárba vetném a' pundrámat.
Mit ér a' fodros haj, a' mansét, a' tászli,
A' sinóros nadrág, ha az ember bászli?
Pedig melly kényesen, feszesen, begyesen
Járnak az uracskák végig a' partesen?
Az úr is Posonyban elegett fentergett,
M'ért nem producál hát itthon is Schlossberget?
Azért, mert nem szabad, azért, mert nem illik?
Azért mert az urak mind csak kákompillik!
Magok elcsergetik másutt sugárjokat
'S itthon még csúfolják a' szegény Pányokat.
Kereken kimondom: az urak 's urfiak
Csak a'hon nem kéne, ott csintalan fiak.

Ez a' locsperdi is, az ebágyról esett,
Mit tesz? m'ért jött ide? nálunk mit keresett?
Léhütni jött ebbe a' kompániába?
Diktom, faktom! vesszen pokol-kurvanyjába!
Farsangnak hivatná ő is magát hogy már,
Pedig pernahajder, gézengúz, koszlobár.
Még is ő mér hányni a' dámáknak fittyet;
De megtanítjuk ma ezt a' kótyonfittyet.
De, hogy követségem hosszason ne essék,
Idejöttöm' okát meghallgatni tessék.
Minden rangú dámák egyes akarattal
Engemet küldöttek olly' parancsolattal,
Hogy kívánságokat adjam elő pontban
Az uraknak, melly is áll e' három pontban:
Elsőben az urak szabad tetszésünkre
Ezt a' gaz Carnevalt adják ki kezünkre.
Másodszor haladék nélkül felkeressék
A' nagy matriculát, hogy megégettessék.
Harmadszor, valakik most is nótelenek,
Minket solenniter mind megkövessenek.
Ha e' kívánságot a' szala felhagyja
'S követő-levelét nékem ki nem adja,
'S a' matriculával ezt a' gaz spitzbubot;
Ellenségnek tartsa az asszonyi clubbot.»

»Ellenségnek tartjuk az asszonyi clubbot,
Magunk közt egyet sem esmerünk spitzbubot,

(Ilyen választ ada Bordács Rebekának)
Szüksége van nálunk a' matriculának.
Eb, a' ki kenteket, néném, megköveti;
Diktom! 's az öreg fart visszaczepelheti.«

E' szókra az urak mind kaczajt ütének,
De a' Pány-követek felmérgesedének,
'S mihelyest az egész követség-csoporttal
Rebeka visszatért a' kerek réporttal,
Seregét Dorottya mingyárt összeszedte
'S egy rendes armáda' formájába vette.

Nyílj meg most, Helicon! nyílj meg 's ti magatok,
Szép istenasszonyok, előttem daljatok.
Ti elmondhatjátok, jut is eszetekbe,
Kik állottak belé a' leányseregbe,
Kik voltak vezéri az Amazonoknak,
'S örök egri nevet kik nyertek magoknak.

Egy erős négyszegű corpust formálának
A' kik legaggottabb leányok valának.
A' sereg' derekát ez a' népség tette,
Commandóba őket Adelgunda vette.
A' két szárnyán álltak mintegy könnyebb truppan
A' fiatal szűzek felkötött szalupban.
E' gyönyörű népet vezérelte elől
Magdalena a' bal, Márta a' jobb felől.

Hátul a' vasasok' nehezebb osztálya
Az özvegy asszonyok' seregét formálja.
Lassú, de kemény nép, reservaként vagynak,
Orsolyát tisztelik vezérlő hadnagynak.
Az avantgardába, melly mindnyája között
A' legkatonásabb formába öltözött,
Azok az eleven freycorpsok valának,
A' kik már férj nélkül szülni is tudának.
Fris és gyönyörű nép, fortélyos, vakmerő,
Rebeka vezette, egy próbált hadverő.

Ezek a' vezéri 's osztályi valának
Ennek a' rettentő dáma-armádának,
Mellynek fő kormányát Dorottya tartotta
'S mint general en chef maga mozdította.
Nem választott ő ki egy helyt egyenesen,
Hogy a' hol nagyobb baj esik, ott lehessen.
Tizenkét ősz 's próbált banyát melléje vett,
'S egy vén gouvernantét adjutantjának tett.
Ekkor az ütközet' módját így rendelé,
Hogy a' front léptenként menjen eléfelé.
A' szárnyi könnyű nép akként fordúlgasson,
Hogy minden sort 's rendet zavarba hozhasson
És a' matriculát csalfán vagy merészen,
(Melly a' triumphusban legszebb préda lészen)
Kerítse kezéhez az ellenség elől.
Egy szóval vígyázzon minden oldal felől.

A' hátulsó sereg még most szótól várjon,
Minden rést és utat keményen bészárjon.
Most pedig egyszerre az első dobhangra
Az egész avantgarde üssön a' farsangra,
'S ha lehet Carnevalt hadi fogllyá tegye,
Vagy a' matriculát kezéből kivegye.
De ha rabbá esik, kedvezzen Hymennek,
Láncz közt is tisztelni kell a' rangját ennek.

Mikor a' táborban mindent elrendelee,
Üle egy divánra, kit nyolcz szűz emele,
'S onnan igazgatta a' népet, a' helyet,
És, mint egy feldmarsal, perspectiva helyett,
Hogy ráügyelhessen a' nagy armádára,
Egy vén pápaszemet feltett az orrára.
Külön-külön minden vezért és hadnagyot
Serkentgetvén, nekik mindent jól meghagyott.
»Most már eljött a' percc«, így szólla nyájához,
»Hív barátináim! kezdjünk a' munkához.
Csak bátran! velünk lesz a' bosszú 's szerelem.
Menjünk! már zsebemben van a' győzedelem «

E' szókra Testilis felveszi kezébe
A' sereg' zászlóját, mellynek a' végébe,
Lengő pántlikákkal körülkoszorúzva,
Tintuchhal bodrozott főkötő volt húzva.
Az apróbb zászlók is lobognak szép sorral,

Kiken Venus látszott bölcsővel 's Amorra.
 Megindul a' sereg, a' selymek suhognak
 A' pádimentomon, a' czipők topognak.
 Szikráznak a' tüzek a' dámaszemekben,
 Keblekben courage van, fegyver a' kezekben:
 Harnadel, stricknadel, ördög-pokol-nadel,
 Mellynek különb nemét ma nem számlálnád el,
 Alma-evő kis kés, etnis-bieskia,
 Szemnyilak, csókcsákány, mosolygás-fringia.

Dorottya 's a' rúdon függő diván megett
 Fő hadimuzsika gyújtá a' sereget.
 Lizette, a' szépen hárfázó Lizette
 A' l'ányok' farsangi marsát elkezdette,
 Mellette a' nótán tíz hárfa hangozott,
 Húsz tambura 's doromb accompanirozott.
 Mások vagy letörvén a' boutellák' alját,
 Azzal trombitálták a' Lizette' dalját,
 Vagy holmi nagy smuckos katulyát tartának
 'S két frizérfésüvel azon dobolának.
 Az egész armáda danolta a' marsot,
 'S úgy tették hangjánál a' truppok a' marsot.
 Eris pedig szíve' teljes örömében
 Felemelvén magát pudlis szekérében,
 Titkos kaczajok közt lebegett felettek,
 'S denevér-nymphái körülte repkedtek.

Mikor a' nagy corpus a' szálába kijött,
Már az avantgarda Carnevalra ütött,
A' pajzán freycorpsság ötet megtámadta,
Ki kezét, ki haját 's köntösét rángatta.
Lármás csivogással mind rá kezdtek esni,
Maga volt 's oltalmat nem tudott keresni.
Igy jár az a' szegény bagolyfi is épen,
Ki elhagyja enyhős odvát délközépen.
Mihelyt a' madarak látják, körülveszik,
Akármerre fordul, meg nem menekszik.
Mig a' kányák úzik, a' csókák csácsognak,
Cseveg a' sok veréb, a' varjak kárognak,
Csúfolja, csipkedi, rángatja mindnyája,
Tele a' tollával mindeniknek szája.

Már a' nagy sereg is a' csatapiarczot
Magának foglalván, elkezdte a' harczot.
A' bal szárnyon álló könnyű nép sok szűzzel
A' matriculára ütött kemény tűzzel.
Hymen felkiáltott; »Urak ne hagyjátok!
Most a' matriculát mingyárt nem látjátok»
Ezt a' gavallérok hallván, oda mennek,
Hogy segítségére legyenek Hymennek.
De már akkor körbe fogta a' lánycsoport,
Verték a' széllyelhányt székek között a' port.
Szörnyű a' zaj 's láрма. Ezek megragadják
Hyment és a' könyvet; amazok nem hagyják,

Most ezek hányják el a' széktől azokat;
Majd azok nyomják el onnan a' l'ányokat.
Fillisnek már a' könyv épen kezében volt;
Kiáltott a' sereg, a' győzőnek tapsolt.
De alig csipte meg Károly egy keveset,
Elejté a' könyvet 's a' lábára esett.
Oda ugrott Károly, a' prédát már hozta;
De Rozinka őtet agyon csiklandozta.

Más felől az ifjak e' szép harcz' neszére
Indulni akartak Hymen' védelmére,
De a' könnyű sereg' jobb szárnyával Márta
Kirukkolt 's előlük az utat elzárta.
Keresztül próbálnak az ifjak rontani,
De ennyi szép ellen ki tudna állani?
Egyedül maga volt olly gavallér Albert,
Hogy annyi Amazon ellen indulni mert.
Thrézi ellentállott; de egy pillantása
A' szép szűz' szívében halálsebet ása.
Visszapillantott rá haldokló kedvese,
'S a' sebhedt bajnok is a' földre leese.

Ez esetre a' harcz nagyobb tüzet kapott.
Felzendült mind a' két népség 's összecsapott.
Csatáztak a' merész dámák az ifjakkal
Szerelem' mérgébe mártott szemnyílakkal,
De a' kézszorítás' és sohajtás' heve

Sok szépek' szívében nagy pusztitást teve.
Sok gavallér pénzt is adott a' spionnak,
'S ki tudja bibéjét a' szép kisasszonynak.
Mellyért az Amazon hullott is a' harczon,
Kocczant a' csákány is a' keblen és arczon.

Már a' gavallérság jóval is innen járt,
Hogy Dorottya arra veté az oculárt.
A' legszebb szárny' vesztét divánja' sánczáról
Meglátja, 's a' középsereg' derekáról
Négy erős csoportot kiküld sietséggel,
Hogy a' győzött félnek légyen segítséggel.
Kik is kiszegezett pagnéttal kiálltak
'S tűjökkel eleven sorompót csináltak.
Azonnal Boriska, ezek' commendántja,
A' gavallérokat olly mérgesen bántja,
Hogy perlő nyelvének 's éles szablyájának
Ellene ők tovább már nem állhatnak.
Egy főköttőspádé vala a' markába',
A' mellyel úgy szúra Lajcsi' nadrágába,
Hogy, a' mint sok tréfás társaságban hallik,
Még most is meglátszik puliderjén a' lik.

Ezalatt a' harcznak legjobb divatjában
Amor, ki soha sem nyughatik magában,
Elméjét egy hadi fortélyon hánytatta,
A' kis szerelmeket mind öszvehivatta,

Kénkövet, kanóczot, ásóval, kapával
 'S a' hamar szerelem' fris puskaporával
 Adott a' kezekbe, hogy azzal menjenek
 A' házba, megmondván mitévők legyenek.
 Megértvén Amornak e' parancsolatját
 Az apró mineurök, a' szála' padlatját
 Mingyárt mesterséges mina alá vették
 'S a' házban lévőket tűzzel felvettették.
 Ah! e' sebes tűzláng hányat felpörköle,
 Hányatt ejtett sebbe, hányat meg is öle!
 Sokan, igen sokan mintegy félhalottak
 A' földre 's az urak' ölébe hullottak.
 A' rugó salétrom minden észet és csontot
 Saját forgójából kihányt, széllyelrontott,
 'S a' láthatatlan láng gyujtván a' velőket,
 Édes csiklandással emésztette őket.
 Hej te, ravasz Amor, miket fel nem találsz?
 Egy felől nem győzvén, másutt is practicálsz!
 Van é olyan szíve az asszonyi nemnek,
 Melly útát nem nyitna a' bájoló szemnek?

Dorottya, a' kihez a' láng fel nem csapott
 A' nagy diván miatt, ütődést nem kapott,
 Azért kevés népét ismét serkentette,
 Az elszéledteket újabb rendbe szedte.
 Fellohban villogóbb tűzzel a' harcz' lángja,
 Verdesi a' padlást a' csatázók' hangja,

Szék, asztal zörömböl, a' dob, trombita zeng,
 Csizmától, czipőtől a' pádimentom reng.
 Legelőbb is Rózsi, a' legszebb Amazon,
 Ecsével szembeállt 's erőt is vett azon.
 Már szinte életét el is fogyasztotta,
 Kiált Ecse: »Pardon!« 's a' kardját nyújtotta.
 De Johanna, kinek rózsákba mártatott
 Orczája született hajnalszint mutatott,
 Johanna ujonnan Ecsét megtámadta,
 De orczáját Ecse addig czirolgatta,
 Míg mind elenyészett a' Johanna' vére,
 'S hajnalszíne maradt az Ecse' kezére.
 Iromba lett a' szép cerussa 's miniom,
 Ollyan lett a' rózsa, mint sásliliom.
 Így hálnak el gyakran egy orczafogásra
 Sokan, kik rá szoktak a' képmázolásra.
 Azok, a' kik nappal angyali bálványok,
 Éjszaka lüderczek 's merő boszorkányok.

A' virgoncز Belinda szokott tréfájával
 Bordács úrhoz szalad vigyorgó orczával:
 »Monsieur! az úr is csak olly' életet él.
 Mire nézte most is a' farsangot? 's nem fél,
 Hogy hadi foglyommá teszem, megköttetem
 'S győző-hintóm előtt kevélyen vitetem?«
 Ekkor olly' bájoló szemekkel tekintett
 Az úrra, mint Venus, mikor Marssal csínt tett.

Az úr mosolygván a' nagy bajusz alól,
»Eredj, te kis pajzán !« a' Pánykának így szól,
»Tudod már sok ízben ellenem pártoltál,
Faludat prédáltam, ismét meghódoltál.
Kardom most sem tompa, ha tompa megfenem.
Hogy mersz, pajkos madár, felkelni ellenem?«
Igy szóllott, és magát a' nympa megadta,
Tudván, nem soká lesz jószága alatta.

Más oldalra Chloris, kinek természetben
Minden kellemesség volt csak a' szemében,
Szikrázó nyilat szórt arra, a' ki nézte,
Alélt pillantása halkkal megígézte;
De mikor csillogó rezgése szétreppent,
A' nehéz nyavalya édesen tört mindent.
Chloris az ifjakat sebes pillantással
Sűrűn lövöldöztén, hullatta rakással.
Kivált rátalálván a' deli Vinczére,
Ezer tűzkacsintást szórt rá szegénykére.
A' triplázott villám elfogá a' szemét,
Megelectrizálta mindenik tetemét.
Lángolt az orcája, dobogó szíve vert,
Élt még, de nem tudta 's eszméletlen' hevert,
Chloris oda ugrott 's a' maga csókjára
Kicsalta lelkét is halvány ajakára.
Azonban Amor is a' harcz' közepében
Achillesként nyargal hadi szekerekben,

A' szép szemű Chlorist, ki elandaloda
 Holt bajnokja mellett 's nem vígyázott oda,
 Chlorist elütteti a' rúdnak végével,
 Lerogyik 's fekvését festi szűz vérével.
 Eltapodta őtet az Amor' szekere,
 Öszvejárattatott melle 's minden ere.
 Így esett el e' két bajnok egy csatában
 'S mind ketten megholtak ők — metaphorában.

Ámbátor a' fejem toilette volna is,
 Courtisanne mellemből coquet nyelv szólna is,
 Még sem festhetem le teljes valójában
 Mind azt, a' mi esett ebben a' csatában.
 Másként is sok itten a' mi titok és szent;
 'S még a' poéták sem tudhatnak itt mindent.

Elég, hogy a' dámák, kik bár hullottak is,
 Váltak még, és sűrűn hulltak az ifjak is,
 Tovább is tüzesen folytatván a' harczot,
 A' gavallérokan tettek sok kudarczot.
 E' mellett a' szegény farsang' oltalmára
 Ki a' sok dáma közt már majd pórul jára,
 Más felől Hymennek 's a' matriculának
 Védelmére számos ifjak tartatának.
 Azonban a' dámák megmozdíthatatlan
 Nagy armádiája mégis mind únatlan
 Attaqueban volt sok szép ifjakkal kárára,

Vagy a' két szárnyáról kicsapott portára.
Dorottya mind újabb csatára rendelte
Vezérit 's a' lankadt szíveket tüzelte.

Opor, hogy már végét vesse a' csatának,
Egy új stratagemát gondolt ki magának,
Mellyel minden truppot zűrzavarba tégyen,
'S Dorottya, a' vezér, tehetetlen légyen.
Annyi sok hatalmas szemmel és szablyával
Szemközt állván, így szólt felséges orczával:
»Halandó angyalok! kedvelt szép ellenség!
Kiket bennünk ural minden érzékenység,
Kik hírván szívünket a' természet' jusan,
Törvényt szabtok nekünk szépségtek' thronusán,
Hogy ellenkezhethénk tovább ti véletek?
Itt a' kéz! itt a' szív! csakhogy békéljetek.
Tudjuk, miért vagytok haragban irántunk,
Mert véletek nagyon hidegképen bántunk.
Nohát ezen vétkünk' jóvátételére
Én, mint a' farsangi tábor' fő vezére,
Még ma egy kisasszonyt kívánok elvenni,
'S tudom, vitézim is mind így fognak tenni.
De én annak adom cserébe szívemet,
A' ki legelőször megcsókol engemet.«

Édes kotlós anyjok' egy kotyogására
Hogy fut a' sok csirke egy szem gabonára:

Minden kisasszonyok akként tóldulának
Legelső csókjára Opor' orczájának.
Senki sem ügyelt már zászlóra vagy sorra.
Isten hozzád, jó rend! hajde mind Oporra!
Szintúgy rugták egymás' czipellője' sarkát,
Tapodták, hasgatták egymás' sleppje' farkát.
Az elsők hátrálták az utólmenőket,
A' hátulsók visszahúzták az elsőket.
Lármáztak, zajgottak, porfelleget vertek,
Asztalt, széket, bőgőt, czimbalmot levertek.
Tört a' pohár, palaczk, tányér, tácsa csörgött;
Ugattak a' pudlik, ajtó, ablak, zörgött.
Ifjúként szaladtak még a' vénlantok is.
Sem hadnagy, sem svadron, sem rend. Sőt magok is
A' divánt emelő szűzek elfutának,
S keze, lába kitört marsal Dorottyának.

NEG Y E D I K K Ö N Y V.

H A J N A L I G.

S u m m a y a.

Mikippen az vitéz Dorotthia sok Züecnec hallatlan kesserűsighire az faidalmos halálval küzködnéc, és hoga mikippen ochódnéc föll, miert hoga Carnevallal egetemben az Matri-culla Sácmanra yutván; mell is tűzvel megh igettetic vala az Carneval penig megh zabadól vala, mellecne utanna vödd ezödben Kegies Olvasó az Vin Gergönc bezidit, és a' zepp Venus Isten Azzonac is mikint törtene az ő ala-zállassa ickes Rithmusocval elődben adattatnac.

Mind rátódula már kíváncsi vágyással
A' dámáknak nagya, apraja rakással
Oporra, hoga ötet mingyárt megcsókolja,
De a' gavallérság őket meggátolja.
Az ifjak hatszeres karéba állának
S Opornak eleven sánczot csinálának.
Már egy dámának sincs, akármerre térjen,
Sem rése, sem módja, hoga Oporhoz férjen.

Néha erőszakkal rohantak ostromra,
Néha rimámkodtak, sírtak, — de potomra.
És mivel a' karén által nem törhettek,
Szégyennel, bosszúval hátrálni kezdettek.
Mint vert had egyenként kiki visszatére
Felsült kívánsággal a' tábor' helyére.
A' hol már összetört zöld divánja mellett
Megsebhedt marsaljok csak alig lehellett.

»Hitetlen nép!« — így nyög Dorottya nékiek —
»Hát a' vitézeknek így kell é tenniük?
El kell é hagyniok kiszabott rendjeket,
A' fegyvert, a' zászlót, a' fő vezérjeket?
Gyarló nép! egy ravasz ellenség' szavára
Úgy kellett rohanni a' férfi' csókjára?
Phi! szégyen! gyalázat! gyáva teremtvények,
Kikből így űzhetnek csúfot a' legények!
De lám hívságtokért megvan a' jutalom.
Od' a' szép becsület, od' a' diadalom.
Helyébe csak szégyent, kudarczot kaptatok;
'S ím' félholtan fekszem én is miattatok.«

A' szégyen és bosszú őket eltöltötte,
Lesütött orczával álltak körülötte.
Dámaszokás szerént sírtak haragjokban,
Átkozván mágokat és Oport magokban.
'S fájlalván hűséges vezérjeknek estét,

Hószín' karjaikra felvevék kék testét.
Bévivék szomorún az oldalszobába,
A'hol helyhezítették puha nyoszolyába.
Vigasztaló szóval, kávéval éleszték,
Szederjes sebeit kötözni is kezdték.
De néki nem lévén többé bizodalma,
Elnyomván testének, lelkének fájdalma:
»Gyalázatban,« úgy mond, »tovább miért élek?
Inkább becsülettel hal meg a' nagy lélek.
Ti, kik okoztátok rajtam e' csúfságot,
Hogy tukmálhatjátok énram e' világot?«
E' szókra sebérről tépven a' flastromot,
Meg is tette mingyárt a' testamentomot.

Öt vén dáma leül a' toilettéhez.
Apollónka pennát dug a' fél füléhez,
A' sreibkalenderből a' bőjtnél kiszakaszt
Egy tiszta levelet, kétfelé hajtja azt,
A' gyászos íráshoz készül keseregve.
Dorottya elkezdí dictálni heregve:
»Én alább is megírt kisasszony, Dorottya,
Letelvén világi életem' robotja,
Egyébként ép 's csendes elmével dictálom,
Csak hogy az ifjakat szeretem 's útálom.
Én, mondom, e' nemes megyében születtem,
'S eredetet régi törzsökházból vettem,
De a' mellynek bennem magva fog szakadni,

Jószágomról tehát rendelést kell adni.
Elsőben is hagyok két ezer szuverént
A' bécsi bolondok' házának a' szerént,
Hogy fundusok légyen az olyan szűzeknek,
Kik, kosarat adván magok' kérőjöknek,
Mint szokott, örökös pártába' sültének.
Ezek a' bolondok' házában éljenek.
Másodszor testálok a' szülők' házára
Kilencz ezer tallért, az ollyak' számára,
A' kik csúnyák lévén, vőlegényt nem kapnak
'S természeti tüzők miatt félrecsapnak.
Harmadszor keresett jószágomnak felén
Egy jó fundatiót állítok Pentelén,
Mellyből esztendőnként, megtartván a' számát,
Férjhez kiadjanak tizenkét vén dámát.
Felén egy vestalis-templom építtessék,
Mellyben húsz vén szűznek lakás rendeltessék.
De úgy hogy mindnyája járjon főköttövel,
Mert igen éktelen jární leányfővel.
Továbbá, ha ama' költő jó kedvébe',
A' ki most itt mulat ebb' a' vármegyébe',
Leírná a' dámák mellett tett harczomat
'S hattyúi szárnyain zengné halálomat,
Minthogy, a' mint mondják, eddig minden nagyok
Üresen bocsáták, néki fundust hagyok.
Lencseni kertemet mezei házommal,
Minden bankóimat az egész smuckommal

Adják néki. Ebből holtig elverselhet,
'S Boeotián Parnass' hegyeit emelhet.
De a' buffánomat mégis Orsolyának,
A' két mopszot pedig adja ki Mártának.
Végre a' széllyeltört divánnak fájából
'S vőlegényt nem esmért nyoszolyám' aljából
Egy castrum doloris készüljön számomra,
De nevem ne messék kőbe a' síromra.
Ne tám az útzók, kik ott szájonganak,
Még holtom után is lánynak csúfoljanak.
Testem pedig a' két pagéhoz temessék,
'S legalább porom is férőporhoz essék.
Ezen testamentom végrehajtójának
Rebekát.... E' szók még a' száján valának;
A' midőn Rebeka, ki az elszéledett
Népet rendbeszedte 's ott kinn verekedett,
Triumphált sereggel, örvendő lármával
Béjött a' farsanggal 's a' matriculával,
Alig pillantá meg Dorottya félfelől,
Azonnal olly' édes öröm lepte belől,
Hogy elfelejtkezvén minden fájdalmáról,
Életről, halálról, — leugrott ágyáról.
»Itt vagy! — 's pedig fogva! élek már,« így szólla,
»Hol a' könyv? — majd gondot viselek én róla.
Élek már! már több írt ne is kössetek rám.
Mingyárt felöltözöm; hol van, hol a' ruhám?»

Igaz, hogy Dorottya mingyárt megújúla,
Ruháját rávette, tapsolt 's meggyógyúla.

Mihelyt Rebekával előbeszélltette,
Hogy kézre Carnevalt miként kerítette,
Azon tanácskozott a' sereg' nagyával,
Mit tégyen e' régen várt hadi foglyával?
Kik közt arra ment ki a' dolog' summája,
Hogy csak hadi törvényt tartsanak reája.
De, hogy kéznél legyen, csukják bé azonba'.
Bé is csukták őtet kemény áristomba,
A' melly olly keserves fogház és kaloda,
Hogy a' napfény soha bé nem süthet oda.
Erős és kemény az asszonyok' fogsága,
Nehéz az embernek onnét szabadsága.
Olly' hely mint a' minőn Ulyss hajdanába'
A' palladiumért bémene Trojába.
Mégis mennyi csinos urak 's bölcsek vannak,
A' kik e' fogságba víg szívvel rohannak,
Sőt ezt a' fogságot vásárolják kincsen
'S örülnek a' rájuk vert erős bilincsen.

Végre megtétetvén rá a' sententia,
Felhossa a' setét tömlöczből Lídia.
Arany nyaklánczokkal megbilincselte lábbal,
Kijöve Carneval a' vén porkolábbal.
Strimfligalandokkal jól hátra köttetvén

Két kezét 's drabantok között kísértetvén,
'S így nem is ügyelvén az ő mentségére,
Ezt a' sententiát olvasták fejére :
»Sok lévén Carneval' büneinek száma,
Méltónak ítélte erre minden dáma,
Hogy matriculája porrá égettessék,
Maga hóhér által csonkán eresztessék.
Menjen véghez , datum Kaposvár 's a' többi,
Dorottya , mint a' szék' feje , és a' többi «

Ki is ment húsz dáma az oldalszobából,
'S rógust rakván a' tört divánnak fájából,
A' tüzet nagy öröm 's táncz közt gerjesztették
És a' matriculát hamuvá égették.
Innen van , hogy ma már nincsen többé vén Pány,
Mert az esztendeit más nem tudhatja , hány ;
'S ha egyszer a' képét jól kimázolhatja,
Magát gyenge szűznek szabadon mondhatja.

Már épen kivitték a' szegény Carnevalt,
Már épen fegyver közt a' vesztő-helyen állt,
Mikor lárma esett ott kinn a' pitvarban,
Kiáltanak : »Tűz van ! tűz van az udvarban !«
A' szobából minden ember kiszalada,
'S Carneval odabé egyedül marada.
Hymen eloldotta a' békót lábain
'S a' strimflikötőket eltépte karjain.

Akkor vették észre a' dámák magokat,
 Mikor már szabadon látták a' rabjokat.
 Késő volt már akkor. Már őket nevette
 Carneval és magát az ifjakhoz vette.
 De nem tévén a' tűz semmi veszedelmet,
 Szüntetvén a' bál is a' lármát, félelmet,
 Opor úr azonnal kérdezkedett róla,
 Mellyre a' lokaja, Gergő, ekkép' szólla:

»Tens uram! a' casus minthogy hosszas lévén,
 És ezek a' Pányok igen sok csint tévén,
 Meg is únván talán a' tens úr hallgatni,
 Méltóztassék velem egy pipát gyújtatni.«
 »Nem kell; csak mond Gergő!«

»Tens uram, tehátlan
 Igazán, hogy minden Pányceseléd orczátlan,
 Kivált azok, a' kik lokajok közt nőnek
 'S az úri udvarba csak léhűtni jönnek.
 Én ugyan helyet sem adnék egyiknek is,
 Ha mingyárt csupádon széllal élnének is.
 A' konyhára hordják a' pletyka beszédet,
 Mindég derogálják a' férficselédet.
 Mindég csak cserfelnek, aztán nyalnak falnak,
 Morzsáját sem látjuk a' belső asztalnak.
 Csak kurafioknak szoktak ők duggatni.
 Tens úr, kár ezeket Pányfővel járatni.

De hogy egyik szómat másikba ne öltsem,
És a' tens úrnak is úri kedvét töltsen,
Most is, míg az urak ottbenn mulatának,
Ni, a' szedtevették, mit nem csinálának.
Lecsepültek minden becsületes legényt,
Lajhának, kappannak csúfolták a' szegényt.
Nézze csak a' tens úr, milyen ez a' mente,
Nánika a' stercczel ni hogy összekente.
Tens úr! egy czulától én ezt fel nem veszem,
A' satisfactiót az urért megteszem.
Megőszültem az úr' ura atyja mellett,
De még senki rajtam illyen csúfot nem tett.
Egészen bolondot csináltak belőlünk,
A' mondért, süveget elkapkodták tőlünk;
Azt mondták, hogy jobban illik őkemeknek,
Csak szoknya kell nekünk, bodzfalegényeknek.
Még a' vitézkötést feltették búbjokra.
Oh, hogy a' jégeső verne kobakjokra!
Fridrik szakács épen az ágyon szunnyadott,
Hogy hatodmagával Manczi rátámadott,
Leöntötték szegényt; az még is szerencse,
Hogy veres nadrágát nem érte a' lencse.
De bezzeg, mikor a' fejére tapinta,
Már a' haján folyt le a' híg palacsinta.
Felugrik haraggal, szidja sok adtával
'S bémázolja képét egy tál kocsonyával.
Tens úr! azon semmi épséget nem hagyott,

Didergzett a' czula, majd hogy meg nem fagyott.
Úgy kellett! Magam is nagyon bosszankodtam,
Mégis a' kaczajtól meg nem tartózkodtam,
Mikor kocsisunkat négyen körbe vették.
Futni akart Jancsi, de nem eresztették,
A' fél sarkantyúja akadt a' szoknyába,
'S Kaláriveral együtt zuhé a' csávába.
Mig Ferkó egy lészán hortyog 's nyújtja bőrért,
A' czafjához kötnek egy nagy kancsó lőrét.
Pakolj Ferkó! kiált a' dévaj nemzetség.
Talpra ugrik Ferkó, 's bezzeg volt nevetség!
Egy külföldi tarka ánginba öltözött
Francia page volt itt a' többek között,
E' tett nagy zavarást itt a' fejer-néppel,
Új módit kaptott, főképen a' széppel.
Ritka olly' szobal'ány, frizérozó 's dajka,
Hogy ne jutott volna néki kalamajka.
Tán nem is maradtak itt már ollyan frajok,
Kiknek e' pagéval nem lett volna bajok.
Tens uram! nem tudom, ki tart ilyen pagét,
Nem szeretem benne azt a' nagy couragét.
Ragadós a' módi, kivált ha francia,
Pedig a' Magyarnak árt az ő módia.
Most ugyan még kinn jár a' cseléd-szobában.
De hát ha kedvre kap benn is a' szálában? —
»Jól van, Gergő! jól van; de a' tűz hogy esett?«
»Elmondom, méltassék várni egy keveset.

Már semmi csendesség nem volt a' szobában,
 Állt a' patália kint is a' konyhában.
 Már a' legénység is néki dühödt mordult,
 Egy szóval, a' kastély fenékkal felfordult.
 Azt mondják, — de arról aláson követem,
 Nem voltam ott, reá meg nem esküdhetem, —
 Lizi a' tűzhelyre fekünni akara,
 De mellé egy legény sok parázst kapara.
 Nem tudom, nem láttam, elég az hozzája,
 Azt mondják, kiégett a' Lizi' szoknyája.
 Sikoltott, szoknyáját rázta a' dévaj szűz,
 Egymást érte, szintúgy hullott róla a' tűz.
 Ráesett egy parázs a' Pámpám' hátára,
 Kifutott ordítva 's ráment a' szénára.
 Meggyúladt a' széna! — Laczi szerencsére
 Ott feküdt és álom nem jött a' szemére.
 Látja, hogy mellette a' tűz lángot vetett,
 Valami baja volt, mingyárt nem kelhetett.
 Kicsapott már a' láng, lármát kiáltottunk;
 De ő eloltotta, míg vízéért futottunk.
 Megszűnt a' tűz, mire mi elértünk oda.
 Kijött Laczi és még — Náni vagy kicsoda.»

E' szókra az urak 's dámák kaczagának,
 Némellyek Gergővel így is tréfálának:
 »Bizony, Gergő! a' tűz már nagyon láttatott,
 Még is a' jó Laczi jó, hogy nem alhatott

'S ekképen a' tüzet hamar megolthatta,
De tudod e, Gergő! Laczit mi bánthatta?« —
E' tréfára Gergő így felelt valódi
Orczával: »Az ollyast vizsgálni nem módi!
Az illy' kérdést tartom igen helytelennek,
Elég, hogy elaludt a' tűz, hál' Istennek!
Hát a' tens urak is és tens asszonyságok,
Mikor utóléri az álmatlanságok,
Millyen mulatságot találnak magoknak?
'S szabad é azt aztán vizsgálni másoknak?
Az illy' kérdést tartom igen helytelennek,
Elég, hogy elaludt a' tűz, hál' Istennek!« —
Mindnyájan kaczagtak e' feleletére;
Hihető, jól reátalált a' bibére.
Egymás közt sok furcsa tréfára fakadtak
'S az öreg szolgának egy pohár bort adtak.

Szinte helyre állott volna a' csendesség,
'S meglett volna köztök a' kívánt békeség.
A' dámak szüntetni kezdték haragjokat,
Nem bántván Carnevalt 's a' gavallérokat.
De — — éj igazán, hogy a' háborúságba,
Melly Trojától fogva esett a' világba,
Csak belé kell jöni mindég a' dámának —
Most is a' lett oka az új galibának.
Egy nympa, kit Virgil 's utána mindenek
Ollyan irtoztató formában festenek,

Holott, habár néha rémülést hoz is ránk,
 De sokszor angyali orczával jön hozzánk ;
 Egy nympa, kit Kozma zengő trombitával,
 Repülő szárnyakkal és felfutt poszával
 Festet roszólisos szalmás-üvegére,
 Egy Fama-volatot tévén czímerére ;
 Egy nympa, ki Virgil' paraszt idejébe'
 Maga hordta a' hírt a' világ' fülébe,
 De most nála bérért szolgálnak mint urnál,
 A' Novella, Zeitung, Gazetta és Journal.
 Egy nympa — de ki nem esmerné miss Famát? —
 Újabb zendülésbe hozott minden dámát,
 Mivel elhírlélé a' bálban egyszerre,
 (Hihető, hogy Eris vette őtet erre)
 Elhírlélé, mondom, hogy hallván mindenek
 Carneval' ittlétét, ráfelzendültenek,
 Hogy nincs olyan ember, ki rá nem neheztel,
 Mivel ilyen kurta farsanggal ereszt el,
 A' mellyben így felsült mindennek a' kénye,
 Kinek a' szíve fáj, kinek az erszénye.
 Ihon a' tislérczéh hiába fárada,
 Mivel a' sok bölcső mind nyakán marada ;
 Alig van kenyere 's fütője szegénynek,
 Pedig heti bért is fizet a' legénynek.
 Sok szegény varrónék jó bizodalomra
 Magvarrtak húsz-harmincz főköttöt potomra ;
 Ötöt ha eladtak hat-hét forintjával —

'S még most is adósok a' tintuch' árával.
Majd minden kalmárok bankrótokká lettek,
A' kik sok jegyruhát előre megvettek.
Igy jár a' szűcs, szabó, minden mesterember,
Kiket jó haszonnal bíztatott December.
Kivált a' czigányok, a' szegény czigányok,
Fájlalják, hogy itthon vesztek a' leányok,
Minthogy rá nem szokván kaszára, kapára,
Támaszkodnak csupán a' más' lagzijára.
Hát az a' sok lezsák eszemiszom pajtás,
Kiknek csak a' táncz kell és a' kancsóhajítás,
Kik ha tivornyázó házat nem találnak,
Életnek sem tartják, ugyan mit csinálnak?
Hol él most sok szegény svalér e' nagy télben,
A' ki bablevest is alig kaphat délben?
Mert sem uram öcsém nem tarthat most sok bált,
Sem asszony húgomhoz leánykérő nem szállt.
Pedig csak olly' helyen néha jóllakhatott,
'S a' két lovacska is abrakot kaphatott.

Ezt hírlelvén Fama 's több ilyen formákat,
Ismét zűrzavarba hozta a' dámákat.
Dorottya gondolván, hogy majd mellé állnak
Ezek is és feltett czéljában szolgálnak,
Nyúgovó vitézit ismét felzendíté
'S holnapra egy újabb csatához készíté.
Orsolyát, Rebekát 's a' több vezéreket

Feleszelte, miként rendeljék népeket,
'S majd mikor az ifjú urak lefekszenek,
Vélek 's Carnevallal mitévők légyenek.
Mert már a' hajnali kakasszó is hallott,
Szökült már a' hideg setétség 's pitymallott.
Megfordult a' gönczöl' szekere' tengelye,
'S a' késő álomnak eljött az ideje.

De, midőn már épen fekünni készültek,
Egy új tüneményen mindnyájan elhültek.
A' mint a' harmatos rózsákba öltözött
Hajnal már feltetszett a' csillagok között
'S erőt vévén a' már szendergő éjszakán,
Bésütött a' szála' keletső ablakán.
A' gyerták' nyomorult fénye halványodott,
Tűkör, fal és edény öszverózsásodott.
A' gyönyörű phosphor ezüst világával
Játszott a' bíborba borult ég' aljával,
'S a' hó' fejrégén elszórá azokat
A' ragyogó kised hajnalcsillagokat.
Úgy tetszett, hogy mintha lassú zengzetek is
Jöttek volna onnan, — 's valóba' jöttek is;
Mert egy két percz múlva mingyárt a' mennyei
Karoknak hallattak édes concertjei,
Mellyre az érzékeny szívek megolvadtak,
Repestek a' velők vagy elandalodtak.
Örült minden lélek 's örömét mutatta,

Örült 's örömének okát nem tudhatta.
 Már a' földi fénynél pompásabb világgal
 Borult el a' szála 's díszlett méltósággal,
 Már a' fél-felébredt szellők által hozott
 Gangesi kellemes szagtól illatozott,
 Midőn egy tündöklő felhő béhempereg,
 Gombolyagjain ül a' szerelem-sereg.
 Maga a' nyájason mosolygó Cythere
 Ülvén diadalmi aranszekerére,
 A' hajnali pompás felhőből kiderül,
 'S előtte minden fény setétségbe merül.
 Téjszin' czombján játszik nyilazó kis fia,
 Kinek szemén tűz van, száján ambrosia.
 A' felhőnek mintegy mennyei pázsitnak
 Hajlásin fris rózsák és jáczintok nyilnak,
 Mellyek Cytherének egy mosolygására
 Terennek a' hattyúk' lábának nyomára.
 Rajtok a' tetszetes Gratiák tánczolnak,
 Midőn ezer apró szerelmek lantolnak.
 Édes ígőzésnek, másnak nevezzem é
 Azt, melly közönséges és mind a' két nemé,
 Mikor ők Cythere' eljöttét érzik?
 Sokan ezt hatodik érzésnek nevezik.
 Elég, hogy mind az öt érzés részt vesz ebben,
 Részt és semmiben sem vesz érzékenyebben.

Ezt érzi minden szív most is, míg végtére

Igy szólt az életet lehellő Cythere :
 »Halandó szép nymphák ! élő templomaim,
 Kikben temjéneznék hív indulataim,
 Ti kiknek szemében élet és kedv játszik,
 Orczátokon saját képvonásom látszik,
 Ti kik lecsaljátok mennyből a' vígságot,
 Hogy paradicsommá tegye e' világot,
 Halandó nympháim ! lejtöttem hozzátok,
 Hogy végezésemnek törvényét halljátok. —
 Az az istenasszony, Cythere, én vagyok,
 A' kinek áldoznak szegények és nagyok,
 Ki előtt a' király kihág thronusából,
 Büszke felségéből 's bíbor ruhájából ;
 Kit jóltévőjének szöllongat szívében
 A' hidegvérű bölcsek kedvese' ölében ;
 Ki jó órát tészek néha a' vénnek is
 'S a' mindennek szűkét látó szegénynek is ;
 Ki áldott békóban tartom a' szíveket
 'S kedves áldozatra szorítom ezeket.
 Még a' hiéna is, bár szeme szikrádzik,
 Foga vérbe' fered , nékem megjuhádzik.
 Előttem a' lajhár fris játékot tészem,
 'S e' leglomhább állat vidám 's virgonez lészen.
 Béborítom a' nagy balénát lángokba,
 'S párt keres a' fagyos grönlandi habokba'.
 Béonthetem tüzem egy férgesekébe is,
 Bár kicsiny a' szíve 's hideg a' vére is.

Egy szóval, nincs állat, mellyben tűz nem érzik ;
Sőt ezt a' nem-mozgó plánták is mind érzik.
A' pompás pálmának, a' silány penésznek
Fajtái mind az én híremmel tenyésznek.
Én hozom az ifjú rózsát bíbor színbe
És a' lilomot tiszta mousselinbe,
Hogy így lakadalmi öltözetben szépen
Fogadják el zephyr' csókját mátkaképen.
Én általam élnek 's magzanak mindenek,
Nálam nélkül minden dolgok kietlenek.
Cythere vagyok én ; ti is mind esmértek,
Bár szájjal titkoltok, de szívvvel dicsértek.
Most pedig közétek jöttem olyan véggel,
Hogy felváltsam a' mult lármát békeséggel ;
Hogy kívánt örömet hozzak le azoknak,
Kik nyomorúságot képzelnek magoknak,
És hogy a' sok bút, bajt, panaszt eltérítsem,
'S köztetek hatalmam' 's nevem' dicsőítsem.
Mivel tehát főként azon aggódtatok
'S haddal Carnevalra azért támadtatok,
Hogy kurta a' farsang ebb' az esztendőbe',
Hosszabbra szabatom azt is a' jövőbe.
Előre titeket assecurállak is,
Hogy nagyobb divatja lesz a' lagzinak is,
Mevőlegényellik árva nyoszolátok,
'S leányságtok után vígság jön reátok.
És azok az ifjak, kik most csekély tűzzel

Láttatnak tractálni akármellyik szűzzel,
Jövő idén, mintha nem is ők volnának,
Úgy neki dühödnek ők is a' dámának.
Mert fiamnak, kit most hintóm' oldalánál
Nyilat köszörülni láttok a' fáklyánál,
Fiamnak meghagyom, hogy minekutána
Letett már a' nyílról mind Mars, mind Diana,
'S frater Schwartztól fogva ezek az istenek
Kézív helyett puskát, flintát szerzettenek,
Hányja el nyilait, tegzét, számszeriját,
Tanúlja meg ő is az artilleriát.
Rakja körül övét apró mordályokkal,
'S lője az ifjaknak szíveit azokkal,
Sőt a' kiknek nagyon kemény a' zúzájok,
Baka-mangaléttal lövöldözzön rájuk.
Vágott golyóbissal, tyrolisi stucczal
Szálljon szembe holmi makacsabb kurucczal.
Annyi lesz a' sebhedt minden palotában,
Mint az invalidus katonák' házában.
De mégis ha látom, hogy a' lövöldözött
Szívek sem keresnek írt a' dámák között
Vagy pedig sebjeiket titkon gyógyíttatják
És a' leánykérést mind csak elmúlatják,
Béhozom szokásba (sok már csinálja is),
Hogy legényt megkérni merjen a' dáma is.
És ha a' legénység még is durva lenne
'S a' kérő leányhoz hozzája nem menne,

Lehozom az égből Juno' virágjának
Magvait 's kiosztom minden leánykának.
Tudom, hogy lábra kap a' dáma-világban,
Jobban, mint a' krumpli már Magyarorszáiban.
Addig is, mivelhogy a' leányéletnek
Legnagyobb unalmat a' párták tétetnek,
Kimennek szokásból lassanként azok is,
Sőt l'ányfővel járnak még az asszonyok is.
Itt van egy fő nymphám, ki a' nagy világban
A' mai dámák közt lábra kelt hívságban,
Mindenhatóságát olly nagyra terjeszti,
Hogy a' fél világnak könnyen esztét veszti.
Ő az, ki a' régi nemzeti ruhákat
Parasztta, és korcsa' teszi a' dámákat.
Ő az, ki azokat rakja több formába
Mint a' mi van Ovid' Metamorphosába';
Úgy hogy a' dámákról meg tudnád magát is
Tanúlni a' Linné' historiáját is.
Állj meg bár, ne tovább egy fertályóránál,
Bécsben a' szent István' öreg templománál,
Látsz ott buffán-medvét, tüskés süldisznókat,
Mesterséges hangon csivogó rigókat;
Vannak nyaktekercsek, puffadt pellikánok,
Barázdabillegők, sleppfarkú fáczánok;
Van ott öl-ni-tanúlt basilikus' szeme
'S kivált a' lepkének mindenféle neme.
Mind ezek a' módi-nympha' teremtvényi

'S a' kipallérozott hívság' leleményi.
Ő a' találójá auszugnak, contónak,
Ő oka számtalan confiscationak,
Ő teremt a' földön galant szegényeket,
Donna Olympiát, báró von Nichtseket.
Ő az, ki elkezdvén sokszor csak egy kényen
Henyélő stutzeren — egy borbélylegényen,
Mingyárt sok grófocskák modernjéhez állnak,
Sőt a' deákok is abban koledálnak.
Ő tette Párist is e' szép bolondságon
Királynévá hajdan szinte fél világon.
E' nagy nymphea által a' dáma felkapja,
Hogy csak patyolatja légyen vagy kalapja,
Hogy az asszonyok is l'ány fővel járjanak
'S még a' falukon is erre rászokjanak. —
Légyetek hát jövő farsangig békével
'S elégedjetek meg Venus' végzésével.»

Ezt mondván nyájason mosolyga feléjük
'S éltető örömet lehelle beléjük.
A' Gratiák pedig oldott övezettel
Reájok pillantván édes tekintettel,
A' kellemességnek 's élvény ifjúságnak
Hajnalló felhőjén a' hintóhoz hágnak.
'S annak zsámolyánál így szólla Thalia,
Thalia a' köztök legdelibb Gratia:
»Szépek, ajándékot tőlünk is végyetek,

Hogy e' jeles napról megemlékezzetek.
Termetetek deli, orczátok kellemes,
Szívetek érzékeny és elmétek nemes,
Szemetek tűz légyen, rózsa ajakotok,
Hulló hó kebletek, muskotály csókotok.
Vén, komor, formátlan ne légyen köztetek,
Egy szóval, mi hozzánk hasonlók légyetek.«

E' szókra a' felhő őket béteríté,
Tetszetes ifjakká tévé 's megszépíté.
Ezért olly gyönyörűk a' Somogy' dái,
Mert ők a' Gratiák' igaz copiai.

Dorottya leveté a' vénség' szőnyegét,
Mint a' kigyó szokta téli lebernyegét.
Bételének gyenge hússal agg ránczai,
Kinővének mind a' harminczkét fogai.
Felderült ajakán fris rózsák nyilának,
Szemein idegen lángok lobbanának,
Ősz haja tündöklő bársonnyá barnúla;
Szíve benn repesett, teste megújúla.
Egy szóval belőle — csudáltam magam is —
Delibb dáma válék mintsem Semiramis.

De már a' lángok is épen látszatának,
Mellyeket az égi lovak fúvallának.
Szikrádzott a' napnak rúdja a' föld felett,

Tűzbe, lángba borult az egész napkelet.
Eltűnván a' halvány hajnalcsillag szinte,
Népének Cythere elkészülőt inte.
Fel is kerekedvén hattyúhintájába,
Fénybe' hagyott mindent és ambrosiába'. —
De Amor a' szép fény' 's illat' közepéből
Kiválasztván egy pár nyilat a' tegzéből,
Ráteszi keményen felhúzott ijára
'S ellővi Oporra 's a' szép Dorottyára.
Dorottya Oporral mingyárt kezét csapott,
Levágatta tulját 's hívatta a' papot.

